SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

SANDARA
LITHUANIAN WEEKLY
Published by
Lithuanian National League of America
Consisting of 100 Branches, located in all princip. Cities of the United States.
SANDARA
3236 So. Halsted St., Chicago, Ill.
Tel. Calumet 3277

METAI XVIII | 3236 SO. HALSTED STREET | Penktadienis, Birželio-June 19 d., 1931 m. | KAINA 5 CENTAI | No. 25

BRUOŽAI

Rašo V. G.

Ukrainiečiai Vėl Skundžiasi.
Tiesos Žodžiai.
Cenzurai Nėra Bedarbės.
Gatvinės Sensacijos.

Ukrainiečių veikėjai nusiskundžia kad jų klausimas nebuvo svarstytas paskutiniam Tautų Sąjungos Tarybos posėdy. Mat, specialė komisija, kuriai pirmininkavo anglų užsienių ministeris Henderson, surado, jog esą galimybės susitarti ukrainiečiams be jokių tarpininkų.

Tačiau ukrainiečių atstovai Varšuvos seime nesitiki, kad valdžia parodytų bent kiek nuolaidumo. Persekiojimai tęsias kaip ir pirmiau ir duoti pasižadėjimai mažai ką reiškia.

Bus daroma pastangų, kad ukrainiečių skundas butų svarstomas rugsėjo mėnesio Tarybos posėdy.

Aną dieną peržiurėdamas katalikų dienraštį pastebėjau editoriale džiaugsmingą išsireiškimą: "Sandara turi vos keliatą narių; ji nieko nebereiškia." Kitoje gi vietoje tas pats laikraštis pakartoja Brooklyne iškeptą sensaciją, kad sandariečiai buk dedąs su plečkaitininkais nuvertimui Lietuvos valdžios.

Paskleidimui tokių informacijų katalikų dienraštis nesuranda kliučių. Juk palaiminti yra tie, kurie tiki šventam žodžiui pareikštam per marijonų organą. Tikėjimas yra svarbus dalykas, kuomet su jo pagalba gali aptepti ir nujuodinti tuos veikėjus, kuriems kitur to dienraščio bendradarbiai nesugebėtų tinkamai apvalyt batus.

"Lietuvos Žinių" editorialo vietoj įdėta straipsnis apie pomidorų ("tomeičių") auginimą. Kadangi laikinoj sostinėj mažai kas užsiima tokia profesija, tai ir pats straipsnis pateko ne į savo vietą.

Kodel taip įvyko? Greičiausia cenzorius išbraukė visą editorialą ištisai ir redakcijai teko patalpinti kas pirmiausia pateko į rankas. Skurdus yra laikraščio gyvenimas tokiose aplinkybėse.

Lietuvos Bankas Kaune turi apie 23 mil. dolerių turto. Kai del tokio mažo krašto, tai pakankamai didelė suma. Svarbu pažymėti, kad Lietuvos žmonės pilnai pasitiki savo bankų stiprumu. Minėtam banke yra 10 mil. dolerių indelių, arba sudėtų taupyti pinigų. Apart šito Kaune yra dar keliatas kitų didesnių bankų.

Pakartojusi iš "Dirvos" ištisą eilę nesąmonių apie SLA. bolševikų "Tiesa" netyčia pareiškia savo šunuodegavimą. Pasak jos: "Nors tai ir fašistų laikraštis, bet reikia pripažinti tą tiesą, kurią mes skelbėm per metų metus."

Bolševikų paskalai yra leidžiami tam, kad kuodaugiausia pakenkus SLA. Tai nėra tiesa, bet gatvėse surankioti pletkai, kurių rimtas žmogus nenorėtų skaityti. Pav. jie kopijuoja "Keleivy" ir "Dirvoj" įspraustą sensaciją, kad, girdi, p. Vitaitienė prašiusi darbo SLA. centre ir iš to visko nori išpusti skandalą. Ar p. Vitaitienė prašė ar ne, mes nežinom. Bet kas gi blogo jei butų prašiusi? Ar gi jieškojimas darbo yra prasižengimas? Matyt, bolševikų vadai, kurie patys maitinasi svetima duona, žiuri su pašaipa ir pamėka į kiekvieną, kuris norėtų sąžiniškai užsipelnyt sau pragyvenimą.

Po Lietuvą Pasidairius

PROF. VOLDEMARAS NEPRIKLAUSĖ TAUTININKŲ PARTIJAI.

Pradžioj šio mėnesio Kaune įvyko tautininkų partijos konferencija, kurioj įdomiausia dalis buvo Voldemaro nuteisimo klausimas

Valstybės kontr. p. Matulaitis pranešė garbės teismo vardu apie Voldemaro bylą. Esą, tautininkų sąjungos garbės teismas Voldemaro bylos iš esmės nesprendęs; kad Voldemaras viename tautininkų s-gos susirinkime išrinktas garbės nariu, protokolas surastas, bet nesurasta jokio dokumento, kad Voldemaras butų kada nors formaliai buvęs tautininkų s-gos nariu. Taigi, — garbės teismas nekompetentingas spręsti ne narių bylas; nespręsta ir Voldemaro byla.

Gal neužilgo paaiškės, kad prof. Voldemaras nėra buvęs nė ministerių pirmininku.

LENKŲ KAREIVIAI PUOLĖ LIETUVIUS PRIE BAŽNYČIOS.

Okupuotoj Lietuvos daly neramu. Lenkų kareiviai prie kiekvienos progos puola lietuvius ir už menkiausia savo tautinio jausmo išreiškimą at keršina kardu.

Okupuotam Valkininkų miestely, geg. 29 d. atvyko Vilniaus vyskupas, Michelkevičius, žinomas lenkintojas ir pusiau fanatikas. Neatsižvelgiant į tai, vietiniai lietuviai, pasipuošę tautiniais ženkleliais susirinko pasitikti vyskupą.

Lenkų raitliai, skaičiuje apie 50 žmonių, pamatę lietuvių burį ėmė juos vaikyti. Keliatas buvo sužeista kardais. Pasiskųsta vyskupui, bet, iškalno jau žinoma, kad jokios užuojautos nebus.

PATI VOGĖ — VYRAS PARDAVĖ.

Marijampolėje iš Rozentelio priemenės atvažiavusi į prekymetį Vl. Matulevičiaus pražuvo milinė, 200 lt. vertės. Kita kartą iš tų pat namų virtuvės buvo pavogta skara 70 lt. vertės. Visa tai pagrobė jau apie šešetą kartų bausta už vagystes Muščin skienė. Vogtuosius daiktus padavė jos vyras, gyv. Liubavo v., Skaičių km.

Gegužės 28 d. Mariampolės apyg. teismas teisiamuosius pripažino kaltais ir nubaudė: Igną Muščinską 3 metais s. d. kalėjimo, o Oną Muščinskienę 8 mėn. kalėjimo.

Sudegė Šveicarijos folvarkas

Neseniai sudegė Šveicarijos folvarkas, kuris yra netoli Jonavos. Spėjama, kad folvarkas buvo padegtas, norint gauti apdraudimo pinigus. Įvykiui išaiškinti į gaisro vietą išvyko ir Kauno kriminalinės policijos valdininkai.

Miegojo važiuodamas ir sužeidė vaiką.

Lietuvoje automobilių nedaug, bet už tai važiuoja kaip kas moka.

Vienas Bakų kaimo ukininkas P. Jurgėnas bevažiuodamas Kauno gatve užmigo. Napoleono gatvėj bešliaužda mas arklys pasuko į šalygatvį parbloškė bežaidžiantį penkių metų vaiką ir ratams pervažiavus gerokai sužeidė.

Ukininkas tuomet pabudo ir leidosi bėgti, bet karininkas pagavo. Pabaigoj gegužės buvo teismas ir už "speeding" nubaudė kaltininką kalėjimu.

Lietuvių Auditorijos Piknikas

Lietuvių Auditorija rengia pikniką, kuris įvyks Černausko darže, 28 d. Birželio. Tai bus vienas iš žymiausių ir populeriškiausių piknikų, nes Lietuvių Auditorija yra įstaiga, kuria visi lietuviai, be skirtumo pažvalgų arba tikybinio įsitikinimo, lygiai naudojasi.

Mes, atsilankę į šį pikniką smagiai praleisime valandėlę laiko, pasimatysime su savo draugais ir pažįstamais ir paremsime tą bendrovę, kuri yra musų pačių ir kuria mes patys naudojamės.

Nusipirkę tikietą už 15 centų, mes turėsime teisę įeiti į šį pikniką, naudotis visais pasilinksminimais ir turėsime progą išlaimėti naują automobilį, (Willys Six) vertės $776.00. Nors nežinoma kas jį išloš, bet vienas vistiek bus laimingas, nes gauti naują automobilį už 15 centų yra tikras "bargenas". Taigi atsilankykime visi į šį pikniką ir išmėginkime savo giliukį.

Vinča Pakeliui į Bostoną Sustojo Chicagoj.

KALIFORNIJOJ NUGALĖJĘS DU MILŽINU.

Žymiausias lietuvių kumštininkas p. J. Vinča sustojo vienai dienai Chicagoj ir apsilankė Sandaroj ir Universal atletikos kliube. Jis vyksta į Bostono svarbiom kumštynėm, kurios turės neužilgio įvykti.

Budamas Kalifornijoj p. J. Vinča turėjo du susirėmimu ir abiejuose išmušė savo priešą trečiam "rounde."

J. Vinča turi kontraktą su Sharkio menadžieriu Buckley penkiem metam.

Geriausi šalies detektyvai demonstruoja savo mokiniams, kaip išspręsti žmogžudystę naudojantės moksliškais metodais. Ši scena yra Chicagos detektyvų laboratorijoje, kur yra egzaminuojamas sušaudytas skudurinis žmogus.

Nauji nesusipratimai tarp Lenkų ir Vokietijos

LENKIJA PROTESTUOJA PRIEŠ VOKIETIJOS VETERANŲ KARIŠKO POBUDŽIO PARODĄ

Tos protesto notos tekstas nebus skelbiamas vokiečių spaudoje, del jos stipraus ir kiršinančio tono

Berlynas.—Lenkijos ministeris Berlyne įteikė Vokietijos valdžiai stiprią protesto notą, kurioje Lenkija protestuoja prieš Breaslau įvykusią vokiečių veteranų "Plieno Šalmo" organizacijos demonstraciją. Ta demonstracija buvusi atkreipta prieš Lenkiją ir kaipo tokia, pavojinga Europos taikai.

Nors tos notos tekstas yra laikomas paslaptyje, yra pranešama, kad Varšuvos valdžia priminusi Vokietijai apie jos piliečių nerimą, kuris buvęs iššauktas tų militariškų demonstracijų ir pareiškė, kad Lenkija tuose veteranų veiksmuose matanti kerštą ir neapykantą. Yra suprantama, kad Lenkijos nota tvirtina, kad Plienąšalmių demonstracija sulaužė Genevos Konvencijos nutarimą, kuriame yra pasakyta, kad keršyjanti veiksmai, ant bile kurios fronto pusės, yra užginami ir turi buti vengiami.

Iš pusiai oficiališkų šaltinių sužinota, kad Vokietija savo atsakymo notoje pareikšianti, kad Plienąšalmių Sąjunga esanti privatinė organizacija su kuria vokiečių valdžia neturinti nieko bendro ir už kurios veiksmus ji neimanti jokios atsakomybės.

Tikint Berlyno spaudos pranešimais, Lenkijos nota buvusi parašyta tokia grubia ir aštria kalba, kad vokiečių valdžia bijanti jos tekstą garsinti spaudoje, nes del to tų dviejų šalių santykiai dar labiau pablogėtų. Vokiečių valdžia nugina pranešimus, kad Lenkija reikalavusi Plienąšalmių Sąjungos panaikinimą.

Breslavo demonstracijoje, prieš kurią lenkai protestuoja, 150,000 Vokiečių karo veteranų atsigręžė į Lenkijos pusę (Lenkijos rubežius yra tik 30 mylių nuo Breslavo) ir pakėlę į viršų rankas prisiekė nenurimti pakol visos Vokietijos žemės, kurios po karo buvo nuo jos atplėštos ir atiduotos Lenkijai, nebus jai vėl grąžintos.

Traukinių Katastrofa Lietuvoje.

Tarp Žemaičių ir Jonavos stoties įvyko traukinių katastrofa. Iš Žemaičių st. Jonavos link išvažiavo prekių traukinys. Paskui tą traukinį turėjo važiuoti keleivinis.

Kaip iš geležinkelio valdybos teko sužinota, kad katastrofa atsitiko todel, kad Žeimių stoties viršininkas iš Žeimių per greit išleidęs vienus traukinius po kito. Butent, prekių traukinį keleivinis turėjo pralenkti Jonavos stoty. Tačiau pekinis traukinis nespėjo atvažiuoti į Žeimius ir netoli Jonavos jis buvo pavytas keleivinio traukinio. O keleivinis traukinys visu smarkumu važiuodamas, ir prisivijęs prekinį traukinį iš užpakalio, durė garvežiu.

Susidurus traukiniams, keleivinio traukinio vagonai buvo smarkiai sukrėsti ir keleiviai krito kur kam pakliuvo. Du žmonės esą sužeisti: vienai keleivei išmušti dantys, kitam — sukulta galva. 7 prekinio trauk. vagonai esą sudaužyti į šipulius. Tuose vagonuose buvusios prekės—sunaikintos.

Į katastrofos vietą atvyko eskadronas kareivių pagalbon.

Keleivių traukinys irgi buvo apdaužytas: Kauno jis jau nepasiekė.

Traukinių katastofos kaltininkas esąs Žeimių stoties viršininkas.

Sandaros Seimas Susirenka Detroite Ypatingose Sąlygose

Subendrinimas Pajėgų yra Pirmoji Užduotis

Amerikos lietuvių istorijoj šie metai yra nepaprasti. Niekad pirmiau, net laikais kovų už Lietuvos nepriklausomybę iš musų nebuvo tiek daug reikalaujama plataus ir organizuoto veikimo, kiek dabar.

Viena priežastis, beabejo, blogesni laikai, kuomet daugelis del ekonominių trukumų turėjo atsistoti nuošaliai viso musų tautinio veikimo. Tie, kurie pasiliko pirmose eilėse, turi dirbti ir kovoti ne tik už save, bet ir kitus.

Antra priežastis, kodel šis laikotarpis yra svarbesnis už kitus, yra gerai mums žinoma, tai — užtikrinimas ateities Amerikos lietuvių išeivijai. Jaunoji gentkartė skubiai auga, o mes dar skubiau senstam. Jeigu bėgyje dar keliatos metų nesugebėsim patraukti jaunimo į savo tarpą ir įteikti jam nešti toliau lietuviškumo šviturį, padėtis taps sunkiai pataisoma. Taipgi šie metai parodys ar mes sugebėsim išlaikyt savo pozicijas ir dar pasistumti pirmyn; ar apsivilę ir netekę upo trauksimės žingsnis po žingsnio atgal.

Sandaros pareigos aiškios

Nesileidžiant į platų diskusavimą visuomenės klausisimų, galime pakeliui pastebėti, jog Sandaros organizacija dės visas pastangas sustiprinimui čia lietuviško judėjimo. Mes turim daug kuopų svarbesniuose Amerikos lietuvių centruose, kurių veikimo negali sulaikyti nei ekonominė depresija, nei smarki kritika tų, kuriems privatiniai reikalai stovi aukščiau tautinių. Yra dar tukstančiai ir tukstančiai lietuvių, kurie tiki, kaip ir mes, į laisvą demokratiją. Juos galėtumem įtraukti į bendrą tautinį darbą. Tik parodykim, jog esam sandariečiai ne tik žodžiuose, bet ir darbe.

Už ką mes stojam.

Dabartinis Sandaros Seimas Detroite, beabejo, iškels aikštėn, jog rimta pažanga nėra galima be stiprių organizacijų, kurių nariai lygiai dalintųsi pareigomis ir darbo vaisiais. Senoves laikais vienas žmogus galėjo apdirbti ukį ir pasigaminti viską, kas jam reikalinga. Šiandie tam reikalinga didelio burio žmonių.

Mes sveikiname suvažiavusius Sandaros Seimo delegatus, pareikšdami vilties, kad jų nutarimai bus naudingi kaip musų organizacijai, taip ir visai Amerikos lietuvių išeivijai.

Keturių tautų laivynai susitiko Liepojuje

Liepojus.—Šiame nykstančiame Baltijos uoste, kurio įrengimas kainavo apie 100,000,000 dol., susitiko 24 karo laivai priklausą Vokietijai, Lenkijai, Prancuzijai ir Anglijai. Tų laivų įgula susidėjo iš 2,000 jureivių, kurie linksminosi tame sename mieste.

Tie buvę priešai susitiko pirmą kartą po karo ir kaip Liepojaus policijos viršininkas pranešė, tarp jų neįvyko nė vienos muštynės. Tų laivų susivažiavimo priežastimi buvo Latvijos apvaikščiojimas jos 10 metų laivyno įsikurimo.

Keturi po karo sukurti laivynai, butent: Suomijos, Lenkijos, Estijos ir Latvijos, dalyvavo tose iškilmėse. Lietuva, kurios planai sukurimo laivyno, dar nėra įgyvendinti atsiuntė į tą apvaikščiojimą savo atašę ir vieną laivyno karininką.

Latvijoje išeiną vokiečių laikraščiai ir kaip kurie latvijos laikraščiai, laiko šį apvaikščiojimą ženklu draugiškumo tarp Europos valstybių. Jie pažymi kad ypatingai dabar, kuomet Europai gręsia komunizmo pavojus iš rytų ir kapitalizmo iš vakarų, Europos glaudesnis susivienijimas yra butinai pageidaujamas.

SANDAROS 17-TAS SEIMAS

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros 17-tas Seimas įvyksta Birželio 26 ir 27 dienomis, Lietuvių Svetainėje, 3564 W. Vernon Hy. ir kampas 25-tos gatvės, Detroit, Mich.

Sesijos prasidės penktadieny, Birželio 26 ir trauksis iki šeštadienio vakaro, Birželio 27-tos dienos.

Pasibaigus Seimui, šeštadienio vakare, Birželio 27 dieną, vietos Sandariečiai rengia puikų banketą, kuriame Seimo delegatai turės progą pasipažinti su vietos lietuviais.

Visais reikalais kreipkitės prie Seimo rengimo komisijos pirm. J. Smallio, 12000 Jos. Campau Avenue, Tel. Hemlock 10170, arba sekr. F. Motuzo, 14676 Wark Ave., Detroit, Mich.

Kasos ir Ipokratēs Esencija

Žagariečių Aguona.

Tąsa.

"Jie sprendžia, kad įvykusioji vagystē su tarnautojų žinia ir nurodymais, taip pavykusi. Bet jie užmiršta tą, kad baltkalnierius vergus kēlē besiekdamos bankoj kēdēs, ir jis pasiekęs ją, beabejo, vertina, o ne svetgerystą praktikuodamas rizikuotų jos netekimą."

—Vieną vakarą brolis iš tarnystos negrįžo. Tēvelis, iš banko, telefonu, sužinojo, kad del banke buvusios vagystēs, kriminalinēj policijoj gi tardomas esąs.

Irena giliai užsimąstē ir vidujinio sąjudžio didumą, jos veido skausmingas taurumas parodē, ji, po pauzos, atsisēdusi tarē: namuose siel-vartas!...

Tie jos žodžiai buvo tiek jausmingi, kad tartum gitaros, visoms gaidoms kruvon sudējus auditorijoj nuskambējo, kurioms ten esantieji giliu kvapsniu pritarē. Irena ašarotą veidą vogčia nusišluosčiusi tęsē:

—Užvedē bilą prieš brolį, tardē, tardē, galop nusprendē, kad pavojaus momente šaipytis ir rankas laisvinti — reiškia plēšikų nebijoti, ir esą įrodymas su jais netiesioginį dalyvavimą apiplēšime banko. Dargi to tardymo produktas buvo: surado, studentavimo metu priešvalstybinēs partijos jį nariu buvus; ir tas faktas aiškiausiai rodąs, jog mano brolio nurodymais bankas buvęs pasekmingai apvogtas ir tikslu, valstybēs iždą apvagiant, kad valdžią nusilpninti ir lengvai ją apveikti.

Irena konvulsingai redikiulę rankose gniaužydama ir vogčia skepetaite ašaras braukdama, brolio lemtį retais žodžiais išdēstē: už netiesioginį dalyvavimą apiplēšime banko ir už priklausymą priešvalstybinēj partijoj — po dešimt metų ištrēmimo į šiaurius. O tikrenybēje, tai už vieną šypsnį. Ji giliai kukčiodama ir į kasas žiurēdama kartojo: tik už vieną šypsnį, štai del tų!

—Reiškia, viso dvidešimts metų? vos girdimai klausē jos pirmininkē.

Ji palengvo galvą ir akis vogčia šluostydama tęsē:

—Prieš išvežant brolį į šaurius, leido man su juo per geležinius grotus pasikalbēti; aš verkiau, o jis šypsojosi. Ir tada nei šašēlio nusiminimo jame aš nemačiau. Gailējau aš brolio, bet matydama jį ištvermēj esant kalbējau: — žinau tavo šypsenos širdies kančių nesumažins, bet užtat mums artimiemsiems lengviau tavo ištverme matant.

"Klysti Irena, mano širdis taipat linksma, kaip ir veidas. Žinau aš nekaltas, ir manęs apkaltintojai laikui bēgant patirs tą. Juk žinai, Irena, kad viskas dienos šviesoj išeina, išeis ir mano nekaltumas. O už prisiminimą mergaitēs žavinčių kasų apkaltintas, ar ne džiaugsmas tai? Ir dar mylimos mergaitēs!

"Irena, Irena, tu nežinai ką mergaitēs kasos reiškia vyrui?"

—Paprastai, mažmožis, — nesuprasdama jo, atsakiau.

Ne, Irena. Tik įsivaizduok sau tokias kasas...

"Ak, tikra tiesa, — pastebemą užsimojimą nutraukęs pasakyti, užsimąstē jis ir po ilgos pauzos, lyg iš miego pabudęs kartojo tęsdamas, "tikra tiesa, aš nei pats nežinau kame ten esti ta mano jausmų pavergenčioji jēga: ar spalvoj, ar švelnume, ar kad jos, mano išrinktosios galvutę puošia. Bet man rodos, kad moters kasų didžiausioji, savep patraukimo jēga ir grožis ar tik nebus formoj; jų sutaisymas ir priderinimas prie jų savininkēs sluoksnio, amžiaus, veido formos ir spalvos ir esamojo kuklumo.

Ak, kasos! Žiurint į jos kuklią kaktą, puošiančią, rupestingai suglostytais vingiais: pajusdavau viliojimą į monų šalį, į šilų, kur gamta meilēs pasakas audžia. Kur akį užžavintis ir širdį persmeigiantis — saldus žolynų kvapas supa, alpina jausmus, verčia sielą svajonių sparnais, laimēs dausose skrajoti, kame vien meilē ir nepasibaigiantis džiaugsmas tegyvena.

"Jos, juodo deimanto varsos kasas glostydamas girdējau jos krutinēj skambius, klausą masinančius, muzikos aidus, kurių aš amžinai klausytis norējau ir tą muziką aš supratau, ji mane suprato ir viliojo, masino už vargą, ilgesį vien džiaugsmu atmokēti.

" Toli nuo jos budamas, karšti, troškulį jaučiau ir vien jos kasų tikras prisiminimas atgaivindavo mane.

"Jos nematydamas: fantazijoj iš jos kasų spinduliuotą laimēs audeklą audžiau ir sielvarto tyruose nuo audrų apsigynimui dangsčiausi juomi.

"Irena, nejaugi tu tikrai nežinai ką mergaitēs įpatingo gražumo ir tiksliojo formoj laikomos kasos mylinčiam ją vyrui reiškia?" — Iš sielos gelmių, po vieną raidę suriankiotais žodžiais paklausē manęs brolis. — Tur but ne, — paskendusi sielingoj lementacijoj, atsakiau.

Nors neigiamai, bet brolio žodžius, — kasų įvertinimą giliai širdin įsidējau, kuris ligi mirties, ligi vieno koaiškiausiai atsiminsiu, nes jie buvo tartum aštriu kirviu manin įtašyti.

"Kasos, o kasos! mano atsakymu matomai nepasitenkinęs brolis tartum pats sau kalbējo —kasos skleidžiančios džiaugsmų, o gal ir kenksmų liepsną nejučiomis, netyčiomis uždegē ir mano neatsparią širdį. Gailingųjų kasų grožēs, uždeg tą mano širdį liepsna mane šyldys ir tolimoj šalčių šaly tol, kol mano meilē liepsnojančios širdies sniegų audros ar žvērių alkis neišplēš iš jos neįkainuojamų kasų meilēs, uždegtos mano krutinēs".

—Mielas Kazy, — negaliu įsivaizdinti daug į ypatingo, juk kasos vizgi tēra tik kaipo tokios.

—"Ne, Irena, jos kasos yra ypatingos, — užsisvajojo brolis ir žvelgdamas į tolį, tartum gerybių gelmes perverdamas, sielingai kalbējo, — ak, ta žibančioji spalva, ta išskiriančio ji švara, kurioje jos sielos tyrumas tartum veidrodį atspindi; ta rinktinioji forma: dvi pyni aplink kuklią jos galvutę, tartum moters pagarbos apvyniotas ir tie rupestingai, tik sliai suklostyti ant jos drąsios, savimi pasitenkinančios kaktos vingiai, daro ją didingą, gražią ir mielą. Ir aš už jų gražumą, žavumą, ypatingai atsiskaitysiu: tą brangiai malonų jos kasų paveikslą nešuosi su savimi į šalčių, ledų ir sniegų šalį. Tas paveikslas stiprins mane. Kančia nēra ir nebus man baisi. Žinok, Irena, man nebus baisi ištrēmimo kančia."

—Ar tavo nelaimēs kaltininkę aš pažįstu? — Nors seniai buvau įspējusi, bet del tikrumo dar paklausiau jo.

"Tai Ida Maldytē; kurią aš pasiskyriau ir kuri mane pasirinko amžinai" — aukščiausiu laimēs balsu atsakē brolis.

—Ak, ta, ta juodų gyvačių savininkē, kuri kiekvieno praeivio akį pagauna, o vyrų ir širdis.

Ak, ta, t-a - — Brolis šypsodamas kartojo mano žodžius.

(bus daugiau)

Gražus Lietuvių Radio Programai

Praeitame sekmadieny iš stoties WBBM, 2-rą valandą po pietų įvyko kaip atsisveikinimo prógramas, o antradienio vakare įvyko pirmas iš stoties WGES. Minēti programai yra duodami lēšomis Peoples Furniture Kompanijos.

Besiklausant šių programų, teko patirti, kad del vasaros laiko ir del nepatogumo visuomenei klausytis nedēldieniais, šiuos programus, jų leidējai, negalēdami gauti neužimtą parankesnį laiką iš WBBM stoties, turējo keltis į kitą stotį — WGES. Bet rudenio orui atvēsus, kuomet užsibaigs išvažiavimai į girias, Peoples Fur. Komp. ir vēl sugrįž į WBBM stotį duoti lietuvių radio programus, nedēldieniais. Nes ši stotis yra viena iš geriausių stočių Chicagoje, kurios 25 tukstančių vatų galingos bangos duoda labai tvirtą ir malonų balsą kaip Chicagoj, taip ir už keliato šimtų mylių nuo Chicagos taip, kad ir gana toli gyvenantieji lietuviai gali gerētis savo prigimtomis dainomis ir muzika.

Minēti abu programai susidējo iš parinktų musų dainų, kurias išpildē pilnai patyrę radio dainininkai. Antradienio programoj, nors ir buvo pavartota keliatas rekordų, bet jie buvo parinkti su labai geru skoniu ir jų gražios ir malonios, melodiškos dainos ir muzika davē malonų įspudį klausytojams.

Taigi, dabar, vasaros laike galēsime girdēti šiuos programus kas antradienis nuo 6:30 iki 7:30 vakarais, iš stoties WGES, 1360 kilocycles, arba 220 meters.

—Rep.

DAR VIENU "NEKALTU" BERNELIU MAŽIAU.

Garbinga "nekaltų" bernelių organizacija turi dviejų rušių narius: patikimus ir abejotinus. Gi ponas G. Grybas buvo patikimųjų eilēje. Bet štai, kiek laiko atgal, Petrunelē paviliojo to musų ištikimojo bernelio širdį ir, manau, jums, gerb. nesunku bus įspēti, kas atsitiko. Tai yra ne menkas smugis "nekaltiems, kurie iki šiai dienai negali prasiblaivyti ir pasisakyti pasauliui apie tą jųjų "nelaimę".

Bet užtai berneliai linki jaunavedžiams daug laimēs ir... Tačiau po kiek laiko, bernelių dvasios vadas pareiškē: "nors netekom ištikimo draugo, bet užtai turējome gerus laikus jųjų vestuvēse ir užtai esame jiems dēkingi."

—Bernelis.

ŽIURONO MOKINIŲ KONCERTAS.

J. Žuronas turējo mokinių koncertą. Žmonių susirinko mažai; apie dalyvius pakalbēsime sekančioje "Sandaros" laidoje.

$10 Įmokant

Įdedama tas ELEKTRIKINIS GASO REFRIGERATORIUS Į Jusų Namą!

Patogus Mēnesiniai Mokējimai

Maža gaso liepsna padaro ledą! Skamba megiškai, bet yra tiesa. Padaro ledo šešiakampius, šaltakošę (ice cream), šaldytus prie skonius ir saladus... Sutaupo maistą... Užlaiko daržoves ir pieną šviežių per daugelį dienų.

Visiškai tylus! Jokios judančios dalys, nei motorai negali pasigadinti. Jo operavimo išlaidos atsieina mažiau, negu maisto užlaikymas (refrigeration) kitokiomis priemonēmis. Jis pats už save užsimoka sutaupant maistą. Pamatyk jį šiandien.

THE PEOPLES GAS LIGHT AND COKE COMPANY.
Michigan Ave. and Adams St.

ARTIMIAUSI SKYRIAI:
4620 Broadway — 4829 S. Ashland Av.
4839 Irving Pk.Blvd. — 12 W. 35th Sthreet
1608 Larrabee St — 846 W. 63rd St.
3315 N. Marshalfield — 7439 Cottage Grove
2142 W. Madison St. — 8933 Commercial Av.
1520 Milwaukee Ave. — 11031 S. Michigan Av.

BANKINE ISTAIGA TIKRO STIPRUMO ir SAUGUMO

Gerai Vedama Konservatyviai Direktuojama

The MIDLAND NATIONAL BANK of Chicago

Archer Avenue at Sacramento

DIREKTORIAI

DAVID E. SHANAHAN
Real Estate and Bonds, Director E. L. Essley Machinery Co.
Chairman of the Board, Central Manufacturing District Bank

H. H. BAUM
Treasurer, Harris Bros. Co.

L. OSCAR CHALLMAN
President of the Bank

ROBERT D. GORDON
Bartlett and Gordon, Inc. Investments

CHARLES LASKER
President, Lasker Boiler and Engineering Co.

E. A. LEONARD
Secretary-Treasurer, The Lehen Co.

JOHN T. LOVE
Electrical Contractor

WALTER K. MILLER
Secretary-Treasurer, Shellmer Products Company

JOHN R. O'CONNOR
Real Estate

HUBERT S. SILBERMAN
President, S. Silberman and Sons

CHARLES N. STANTON
President, Stock Yards National Bank

V. I. VANICEK
Vice-President and Cashier of the Bank

JOHN WAJER
Contractor and Builder

FRANK L. WEBB
President, The Terminal National Bank of Chicago
Executive Vice-President, Central Manufacturing District Bank

FRANK WOZNIAK
Real Estate

PATARĒJŲ KOMITETAS:

H. E. PORONTO
Trustee, Central Manufacturing District President, United States Cold Storage Corp., Vice-Pres. The Union Stock Yards and Transit Co.

ARTHUR MEEKER
President, Arcady Farms Milling Co.
Director, Armour and Company

Vien Tiktai šie Vardai Yra Tikras Apsaugojimas

T. M. D. Reikalai

Pradedant eiti T. M. D. sekretoriaus pareigas

Tėvynės Mylėtojų Draugijos Centro valdybos, krivulės keliu, tapau išrinktas T. M. D. sekretorium. Šias pareigas eiti apsiėmiau ne iš kokio tai didelio noro, o ypatingai gerai žinodamas dabartinę T. M. D. padėtį, kuri, galima sakyti, per pastarųjų keletą metų buvo be sekretoriaus ir jos reikalai pusėtinai apleisti ir veikimas kaip centre taip ir kuopuose apmiręs, bet matydamas reikalą ir reikalingumą atgaivinti T. M. D., apsiėmiau šias svarbias pareigas eiti. Kaip pirmesnieji sekretoriai šios kulturinės organizacijos nesubudavojo didelių kalnų, taip ir aš negaliu prižadėti juos subudavoti, nes organizacijos gyvumas priklauso ne vien nuo sekretoriaus, o ir nuo pačių narių bei kuopų kooperatyvio darbo su sekretorium. Aš iš savo pusės prižadu dėti visas pastangas, ant kiek aplinkybės ir laikas man leis, kooperuoti su kuopoms ir tvarkyti organizacijos reikalus, kad pastačius juos į tokią padėtį, kokioj jie buvo keletas metų atgal. Šitokis darbas atlikti vienam sekretoriui nėra galimas, ypatingai kuomet sekretoriui prisieina dirbti liuoslaikiu, t. y. atlikus kasdienines pareigas, tam darbui reikalinga **butina pagalba kuopų ir abelnai visos organizacijos narių,** nes tik bendras ir sutartinas darbas atneša vaisius. Kuomet kartu suremsime pečiais ir stosime darban, tai aš tikiu, kad organizacijos reikalai bus galima sutvarkyti, o kuomet viskas bus tvarkoje, tai galėsime su šypsa ant veidu kalbėti apie ateities darbus ir t.t.

Kas kaltas už organizacijos reikalų apleidimą, aš neimsiu spręsti. Pagaliau aš ne tam ir esu išrinktas, kad kokių kaltininkų ieškoti ir ką nors kaltinti. Mano pareiga yra eiti aukščiau minimos organizacijos sekretoriaus pareigas ir sutvarkyti jos reikalus, kad kuopos galėtų pradėti veikti ir siųsti laiku mokesnius į centrą. Taipgi prašyčiau ir kuopų valdybų, narių ir abelnai T. M. D. rėmėjų bei veikėjų, bent šiuo tarpu, kuomet prisieina organizacijos reikalai tvarkyti, neieškoti kokių nors kaltininkų ir bandyti juos kaltinti už organizacijos apleidimą, bet imtis rimto darbo, t. y. šaukti kuopų susirinkimus, rinkti iš narių mokesnius ir siųsti juos centran. Kur tokių kuopų nėra, šaukite pritariančių T. M. D. veikėjų susirinkimus ir tverkite naujas kuopas, kad iki sekančiam seimui organizacija butų tokioj padėty, kokioj buvo keli metai atgal.

Praeities organizacijos nuveikti darbai Amerikoje yra žinomi ir Lietuvoje. Kuomet žiaurioji caro letena laikė prislėgus Lietuvoje gyvenančius amerikiečių brolius ir sesutes, tuomet T. M. D. suvaidino svarbų vaidmenį — siuntė savo broliams ir sesutėms Lietuvoje savo leidžiamas knygas ir žiebė šviesos spindulį tarp tamsių pilksermėgių šiaudinėse bakužėse. Dabar, nors Lietuva yra nepriklausoma ir ten leidžiama įvairaus turinio lietuviškos knygos ir laikraščiai, tačiau T. M. D. darbui ir dabar dirva plati, nes apšvietai ir mokslui rubežių nėra. Dabar T. M. D. taipgi gali sulošti svarbią rolę leisdama mokslinio turinio knygas ir platindama jas tarp Amerikoje gimusio ir augusio lietuvių jaunimo, nes šių dienų Amerikos jaunimas kreipia rimtos domės į lietuviškus raštus ir juos su pasididžiavimu skaito.

Taigi dar kartą kviečiu visus — kuopų valdybas, veikėjus, geros valios lietuvius ir visus kitus stoti darban ir atgaivinti Tėvynės Mylėtojų Draugiją.

M. L. Vasil,
T. M. D. sekretorius,
307 W. 30th St.,
New York, N. Y.

Bereikalingas ginčas del medalių

Kelis kartus "Sandaroje" pasirodė straipsniai, kuriuose reiškiama nepasitenkinimas, kam Lietuvos valdžia suteikė medalį amerikietei Miss Mc Dowell, o aplenkė daug pasidarbavusius chicagiečius lietuvius. Vienas rašėjas net pateikia ir sąrašą medalius užsitarnavusių.

Tiesa, netik Chicagoj, bet ir kituose kolonijose yra daug, kurie medalių verti. Rasime vertais tukstančius, kurie tik darbavosi tautinio judėjimo priešakyje. Vadinas visi turi buti apkabinėti medaliais.

Bet turime nepamiršti, kad nežiurint kiek kuris dirbome, buvo musų **privalumas** dirbti, nes mes esame **lietuviai.** Ar sunus gelbėdamas savo motinai privalo reikalauti už tai kokių dovanų ar garbės ženklų? Aišku, ne! Tai doro sunaus pareiga ir privalumas. Juk dirbome norėdami, kad Lietuva butų laisva, o ne kad kokį žibutį ar "cacką" už darbą gauti.

Bet jei svetimtautis, kuriam nėra jokis privalumas dirbti, prisideda su bent kokiu doru darbu musų naudai, mes tokio darbą privalome įvertinti net ir daugiau negu jis butų vertas, tuomi pasirodysime esam kulturingi ir mokanti draugiškumą įvertinti ir tuomi galime pasidaryti visą eilę kitų gana gerų draugų.

Mes dažnai į iškilusį gyvenime klausimą žiurime ir kalbame vienpusiškiai. Tokį musų vienpusiškumą ir sykiu vaikiškumą net ir kitų tautų žmonės pastebi.

Pamokinančią mums pastabą padarė U. S. District Attorney Elihu Stone, Merkinėj gimęs žydas. Biržiškai surengtame bankiete Bostone, kuomet pradėjome Stone'jui teikti komplimentus už tai, kad jo pastangomis Mass. valstija pirmoji pripažino Lietuvą ir pareikalavo Washingtono valdžią pripažinti Lietuvą. Jis atsistojęs net užprotestavo, kad už jo nuveiktus darbus link Lietuvos jokie komplimentai jam nepriklausą. Sako: "aš esu gimęs Lietuvoje ir Lietuva mano tėvynė. Aš link Lietuvos atlikau tą, ką privalo atlikti vaikas link savo motinos. Aš dirbau, nes mano privalumas buvo, bet ne del kokių komplimentų gavimo."

Tad Lietuvos valdžiai priklauso kreditas, jei ji įvertina svetimtaučių darbus Lietuvai ir juos pagerbia. Jei mokėsime gerbti kitus, kiti mokės gerbti mumis ir tuomi musų gyvenimas tobulės ir gerės.

Pavyzdžiu paimkim francuzus. Didelis skaičius jų yra Amerikoj, kurie savo šaliai daug pasidarbavo. Bet medalių neturi. O tukstančiai žymesnių amerikonų: biznierių, profesionalų ir politikierių apkabinėti Francijos garbės medaliais. Jie gavę medalius rodo jai savo simpatiją, važiuoja ten praleisti atostogas ir palieka desėtkus tukstančių dolerių.

Lietuva irgi nieko neatsieks, jei ji rupinsis gerbimu tik išimtinai savo žmonių, o nuo kitataučių jai prielankių draugų gyvens užsidarius kevale.

Mums reikia daugiau pasaulėžiuros, o žymiai sumažinti asmeniškumus, o musų gyvenimas bus sekmingas. Pas lietuvius energijos ir iniciatyvos niekuomet nestoka, tik mokėkime tinkamai ir tobulai sunaudoti.

K. J. Paulauskas.

Vatikanas ir Italija

Santikiai Popiežiaus su Emanuel vyriausybę taisosi

Italijoj ir kiekvienoj katalikiškoj valstybėj šiandieną randasi bažnytinė valstybė arba bažnytinės valstybės interesai. Atstačius Vatikano bažnytinę valstybę, suteikus Popiežiui nepriklausomybę, principe lygiai tokią kaip buvo seniau, Popiežius dabar jaučiasi laisvu valdovu ne tik mažo sklypelio Romoje, bet visuose kraštuose kur katalikai gyvena. Šita bažnytinė valstybė turi didelę politišką galią, nes ji savo rankoje turi sugniaužus Romos bažnyčios dvasiškiją visuose katalikiškuose kraštuose, kiekvienas Popiežiaus arba jo ministerių įsakymas bile reikale, turi buti pildomas ligi paskutinės raidės dvasiškių gyvenančių kitose valstybėse. Tokia įtaka arba galė Popiežiaus ant jo pavaldinių katalikų pasauly, sudaro jam tvirtą poziciją bile ginčuose su civiliška valdžia bile valstybės.

Tokios Popiežiaus galybės politiškoje kovoje pasekas matom dabar Italijoj. Italijos valdžia pasiryžo neleisti Vatikano valstybės agentams (vyskupams, kunigams ir kitokiems viršininkams) kištis į Italijos vidaus politiką. Mussolinas Italijos Ministerių Pirm., įsakė visiems valdininkams sekti ir pranešti jam vadinamos katalikų akcijos veikimą vadovaujamą per Vatikano bažnytinės valstybės agentus. Patyrus, kad tie Vatikano agentai organizuoja italus, ypač jaunumą ir kreipia jų politišką veikimą prieš dabartinį Italijoje politišką autokratišką rėžimą, Mussolinas pradėjo šnairuoti ir norėdamas ne tik savo valdžios rėžimą išlaikyti, bet taipgi apsaugoti Italiją nuo politiškos katastrofos—pastangų bažnytinės valstybės paimti Italijos valstybės vairą į savo rankas, pasipriešino tokiam katalikų akcijos politiškam veikimui ir kartu Popiežiaus politikai.

Italijoj fašistų spauda iškėlė viešumon Vatikano politiką ir pasekmės to buvo tokios: fašistai, daugiausia studentai ir jaunimas nusistatęs tautiškai, pradėjo atakuoti bažnyčias ir kitokias katalikiškas įstaigas neva išreikšdami Popiežiui savo protestą ir rodydami jam nepalankumą. Tos studentų ir fašistų partijos narių išprovokuotos riaušės pagamino tarpe Karaliaus Emanuelio ir Popiežiaus Pius vyriausybių ginčus ir diplomatines dėrybas.

Sekant tą, Vatikano diriguojamą, katalikų akciją Italijoj ir Lietuvoj, aiškiai matome Vatikano tikslus išbandyti Popiežiaus ir Romos bažnyčios dvasiškijos įtaką šių dvejų valstybių piliečiuose. Katalikų akcija speciališkai paruošta per dirigavimą vyskupų, kurie priklausomi Vatikano valstybei ir politišku atžvilgiu yra lygus kitų valstybių konsulams, jie gauna instrukcijas nuo Nuncijaus, akredituoto Vatikano valstybės pasiuntinio. Jeigu šis bandymas butų pasirodęs mažiau opozicijinis Vatikano bažnytinei valstybei Italijoj ir Lietuvoj, tada Vatikano valdžia butų darius daugiau spaudimo į tokias valstybes kaip Italija, Lietuva ir kitas šalis, kuriose katalikai sudaro didžiumą.

Dabar gi, nepavykus Vatikanui šis bandymas, Vatikanas verčiamas nusileisti ir laikytis taikingesnės politiškos taktikos ir atsisakyti tolimesnių savo užgaidų kištis į civiliškų valdžių ir valstybių vidaus reikalus. Kaip paskutiniai pranešimai rodo, Popiežius nusileido Italijos vyriausybei, atstatė Arkivyskupą-Generolą Monsignorą Giuseppe Pizzardo nuo užimamos vietos vadinamoje katalikų akcijoje. Šis aukštą vietą užimantis Vatikano bažnytinės valstybės žmogus buvo priežasčia Italijos su Vatikanu dabartinio ginčo. Jis peržengė visus konkurdate (sutarti) nuostatus.

Arkivyskupas G. Pizzardo, Vatikano Valstybės Vice-kanclerio pareigas eidamas, neturėjo teisės, kaipo kitos valstybės aukštas valdininkas kištis į Italijos vidaus reikalus. Daleiskime, jei Italijos Karaliaus Vice-koncleris arba Mussolinio pagelbininkas butų nuėjęs į Vatikano teritoriją ir tenai pradėjęs anti-Vatikano valstybišką politiką, Popiežius arba jo ministeris pirmininkas turi tiesą reikalauti jį prašalinti, Vatikano piliečiai gali prieš jį sukilti. Taigi, šis konfliktas yra ne iš pusės Italijos valdžios, bet iš pačio Vatikano valdžios kilęs. Dabar Popiežiui sutikus pavaryti Monsignorą Pizzardo kaipo dirigentą katalikų akcijos Italijoj, ginčas ir nesusipratimai bus likviduoti.

Lietuva laukia tokios pat bylos su Vatikanu

Kaip jau žinome, Lietuvos vyriausybė pareikalavo Vatikano pasiuntinį Monsignorą Bartolloni apleisti Lietuvą, kitaip sakant, Lietuva išvijo Vatikano atstovą iš Lietuvos teritorijų, ta priežastis yra tokia pat kaip Italijoj. Kadangi Vatikanas randasi Italijoj, tatai Popiežius jausdamas sau pavojų ir net milžiniškiems turtams sukoncentruotiems Romoje, prie to, Italija didelė valstybė, šios sąlygos privertė Popiežių nusileisti. Bet Lietuva maža valstybė. Vatikanui ji nepavojinga, o Vatikanas Lietuvai labai pavojingas, tad Lietuvos santikių pablogėjimas su Vatikanu turės skirtingą eigą. Popiežius nenusileis Lietuvai, pastaroji bus spaudžiama iš Vatikano visokiais budais. Tačiau, iš kito atžvilgio, Lietuvai netenka perdaug nusigąsti, Vatikanas karo paskelbti Lietuvai su ginklu rankoje negali, Lenkija del Popiežiaus nesikiš į Lietuvos-Vatikano reikalus, tatai, dabar palieka klausimas, kaip Lietuvos dvasiškija elgsis ir katalikai, kurios valstybės pusėn jie stos, Vatikano ar Lietuvos?

Aišku, kad aukštoji dvasiškija ir didžiuma kunigų bus Vatikano valstybės pusėje, bet dalis patriotingų kunigų gali pereiti į Lietuvos pusę, taipgi, didžiuma katalikų velys geriau stovėti savo Valstybės, savo krašto reikalus ginti vietoje Vatikano. Juk šis ginčas Lietuvos su Vatikanu yra ne del tikybos, o tik grynai del politikos, todel ne abejojame, kad Lietuva bylą su Vatikanu taipgi laimės, kaip laimėjo Italija, Meksika ir kitos valstybės.

Reikia sveikinti Lietuvos vyriausybę už agresingą kovą su privilegijuotu Vatikano politikierių luomu. Bažnyčia ir tikyba neprivalo buti jungiama su valstybe ir politika, o jei Vatikanas dangstydamasis tikybų kišis į valstybę ir politiką, aišku, kad jis prakiš visa tai ką jis šiandieną turi, nes dabar žmonės jau moka savo protu gyventi, neklauso kunigų ir vyskupų jiems diktuojamų politiškų pamokslų, moka atskirti tikybą nuo politikos ir bažnyčią nuo valstybės. Šia proga pasinaudojant, turint faktus, jog Vatikanas laužo konkurdatą, o ne Lietuva, yra gera proga nepageidaujama, labai kenksmingą konkurdatą reviduoti su Vatikanu. Butų geras dalykas, kad Lietuvos vyriausybė siektų konkurdato revidavimo dabar.

V. M. Č.

LIETUVA NUTEISĖ MIRTIES BAUSMEI KOMUNISTŲ SEKRETORIŲ

Kaunas.—Karo Lauko teismas čia nuteisė mirti komunistų partijos sekretorių. Kiti trys komunistai buvo nuteisti aštuoniems metams kalėjimo. Jie visi buvo nuteisti už nužudymą vieno jaunuolio, kuris rezignavo iš komunistų partijos, kuomet jis buvo pašauktas į kariuomenę.

KLAIPEDON

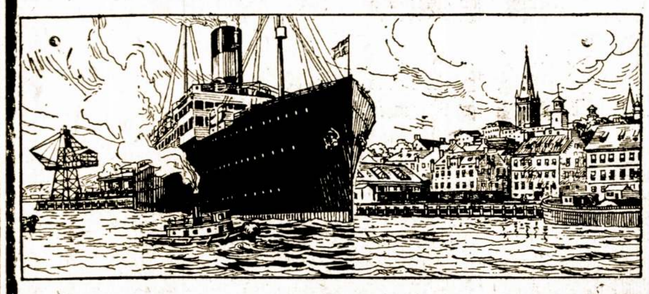

SKANDINAVU-AMERIKOS LINIJA
ATLANKYKIME LIETUVĄ
Remkime Savo Uostą — Klaipėdą!
Kam baladotis po svetimus kraštus, kuomet del lietuvių yra palaikomas nuolatinis susisiekimas New York — Kopenhaga — Klaipėda

Amerikos Lietuvių Jaunuolių Ekskursija
Rengia
Amerikos Lietuvių Ekonominis Centras

Liepos-July 3 d laivu "Frederik VIII"
Liepos-July 25 d. laivu "United State"

A. L. Laivakorčių Agentams Kooperuojant

Visos pastangos bus pašvęstos padaryt kelionę atmintina ir pilna įvairumų ir malonumų del tų, kurie dalyvaus ekskursijoje Reikalaukite Nuo Savo Agento Laivakortės ant

SCANDINAVIAN-AMERICAN LINE
Lietuvos Paštų Valdybos, Kotragento Paštui Vežioti
27 Whitehall Street, New York City
248 Washington St., Boston, Mass., 130 La Salle St., Chicago, Ill.
969 St. Antoine Street, Montreal, Que. Canada.

SandaroS

PIKNIKAS

BUS

Liepos-July 26

1931

Justice Park Darže

Prie Kean ir Archer **Justice Park, Illinois.**

Sandara savo piknikuose visuomet turėdavo ką nors neparasto. Šiame piknike bus toks dalykas, apie kurį Chicagos lietuviai dar nėra girdėje ir matę. Bet kadangi dar yra daug laiko, tai pikniko rengimo komisija dar laiko slaptybėje. Todel sekite tolimesnius skelbimus.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

Lithuanian Weekly
Published Weekly on Friday by the
Lithuanian National League of America

Editorial Office:
3236 South Halsted Street Telephone Calumet 3277

SUBSCRIPTION RATES:
$2.00 per year in the United States
$3.00 per year in Canada and all foreign countries

Entered as second class matter OCTOBER 25th, 1928, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the ACT OF MARCH 3, 1879.

Sandara yra savaitinis laikraštis, leidžiamas kas penktadienis. Leidžia Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara, 3236 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Užsisakymo kaina
Suvienytose Valstijose metams $2.00
Užsienyje metams $3.00

SANDAROS PLATFORMA LINK LIETUVOS IR LIETUVYBĖS

Laisva Nepriklausoma Demokratinė Lietuvos Respublika.

Vyriausia šalies valdžia ir suverenas yra pati tauta, išreiškianti savo valią, slaptu ir teisėtu balsavimu visų pilnamečių ir pilnateisių gyventojų — vyrų ir moterų.

Lietuvos Respublikos ir visos Lietuvių Tautos sostinė ir tautinio bei kulturinio gyvenimo centras yra Vilnius.

Visuotinas beširiškas švietimas ir mokslo bei kulturos kėlimas tarpe Lietuvos ir išeivijos lietuvių.

Kuoartimiausi broliški ryšiai tarpe Lietuvos ir plačiosios išeivijos Jungtinėse Valstijose ir kitose šalyse.

Bendros pastangos ir veikimas įgyvendinti Lietuvoj ir visoj tautoj plačiausius demokratybės principus.

Visiems tikėjimams ir sąžinės įsitikinimams tolerantiškumas ir atskyrimas tikybinio veikimo nuo poltinio.

Konstitucijos garantijos piliečių teisėms ir piliečių įstikimybė Konstitucijai.

Atsižvelgiant į tautos ateitį — pastangos priaugančiąją lietuvių kartą — jaunuomenę, išauklėti sveiką, apsvietą ir tautiškai susipratusią.

Amžina kova už Lietuvos sostinę Vilnių visais galimais budais — Mes be Vilniaus nenurimsim.

MUSŲ MENAS JAUNIMO AUKLĖJIME

Daugelis musų, kurie nepaiso apie tai, kas yra lietuviška, gal nusistebės užgirdę jog vienoj Chicagos miesto pradinėj mokykloj laike metinių iškilmių vaikai apsirėdę lietuvių tautiniais drabužiais išpildė musų šokį: "Noriu miego". Ir pasisekimas buvo didelis. Linksma ir patraukianti muzika; sutartinas, paprastas ir malonus judėjimas, suteikią tam musų beveik užmirštam šokiui ypatingos svarbos. Jis lengva atlikti ir daugelis gali dalyvauti.

Bet kuomet kiti aukštai vertina lietuvių liaudies šokius, mes patys juos beveik užmiršom. Ar rasis bent keliata motinų, kurios išmokintų savo dukreles musų šokių? Motinos apgailėstauja negalėdamos sulaikyti dukterų nuo taip vadinamų "dance halls", kur susirenka žemos rųšies elementas. Bet jeigu vaikai iš mažens butų pratinami prie gražių lietuviškų šokių, tai užaugę jie patys neitų į tas landynes.

Mes turime tiek daug įvairių žaidimų ir šokių, kad jų nepritruktų ir šimtui vakarų į metus. Stengiantis prilaikyti savo jaunimą lietuvių tarpe, tie šokiai ir žaidimai yra nepamainomas įrankis. Kiekvienas judėjimas, kiekvienas garsas yra lietuvių sielos dalim. Sykį įsiskverbęs į vaiko širdį, jis ten pasilieka. Tai yra ryšis tarp ateinančios kartos ir musų; tarp senųjų lietuvių ir jaunimo.

Reikia tik apgailėstauti, kad iki šiam laikui mes tiek mažai tekreipėm domės į šią sritį. Matomas jau musų nepasisekimas jaunimo organizavime įvyko del to, kad mes nemokėjom išnaudoti savo turtingų liaudies dainų ir meno. Kas gi sudaro tautinį jausmą, jei ne prisirišimas prie savo praeities, pamėgtų iš mažens dainelių, kalbos ir padavimų? O tą prisirišimą lengvai galėsim perduoti busimai Amerikos lietuvių gentkartei, jei tik patys tėvai ir musų organizacijos įdės į šį darbą daugiau nuoširdumo.

KAIP ANGLIJA RUPINASI SAVO BEDARBIAIS?

Amerikos laikraščiai ir net pats prezidentas Hooveris pasmerkia taip vadinamą "dole" sistemą arba apdraudą nuo bedarbės. Palikime viską labdarybei; Amerikos žmonės yra geraširdžiai ir jie be valdžios pagalbos aprupins bedarbius." Toks yra jų nusistatymas.

Kad pripuolama, privatinė labdarybė šiandie nėra pakankama, pasakys kiekvienas, kuris jau su viršum metai laiko kaip neteko darbo. Kiek turtingieji išviso yra jau paaukavę bedarbiams? Palyginamai trupinius.

Sušelpimu bedarbių Anglijoj rupinasi pati valdžia. Apsidraudimas nuo bedarbės tapo įvestas dar 1913 metais. Kiekviena apdrausta ypata mokėjo į sąvaitę keturiolika centų; darbdavys šešioliką, o valstybė penkiolika. Iš sudaryto fondo bedarbiui buvo mokama pašalpa, per tam tikrą laiką, o paskiau sustodavo. Viskas ėjo gerai iki pat karo. Bet 1921 metais Anglijoj įvyko didelis krizis; bedarbių skaičius kelioriopai pašoko. Apdraudos fonde pritruko pinigų. Tuomet į pagalbą atėjo pati valstybė, kuri ėmė skolinti kas metai po $250,000,000.

Jeigu ne iš jo priežasties darbininkas atleidžiamas iš dirbtuvės, jis gauna iš valdžios $4.25 į sąvaitę; jo žmona $2.25 ir po penkiosdešimts centų kiekvienam kudikiui. Bedarbis turi pasirodyti į valdišką įstaigą ir sutikti priimti darbą, jeigu jam siulomas; kitaip neteks pašalpos. Tuomi apsaugojama nuo išnaudojimo.

Nors kiekviena partija Anglijoj siulo savo pagerinimus, tačiau nė viena ne drįsta atmesti pašalpos bedarbiams. Lloyd George yra pasakęs, kad jeigu atimtų bedarbiams pašalpą, tai Anglijoj įvyktų revoliucija. Gal taip, o gal ir ne, bet faktas yra, kad toji "dole" sumažina skurdą ir badavimą.

VYSK. P. BUČYS IR LIETUVIŲ REIKALAI

Musų katalikų spauda ir vadai pasitikdami vyskupą P. Bučį neatsidžiaugia jo garbinga misija, gauta iš pat Romos, kuri paprastoj kalboj skamba šiaip: atversti rusus pravoslavus į katalikystę ir uždėti ant jų ganytojišką popiežiaus globą.

Mes jau sykį esam pareiškę šioje vietoje, kad įvykinimas šio tikslo dabartinėj Rusijoj yra taip tolimas kaip saulė. Ir, beabejo, niekas rimtai nebando jungti dar užsilikusias cerkves prie Romos. Net pats vyskupas Bučys po revoliucijos nebuvo nė sykio aplankęs Rusijos. Tiesa Lenkijoj ir Lietuvoj yra išmėtytų pavienių cerkvių, kurios ir budamos visai neturtingos, tačiau savo nusistatymą vargiai ar pakeis.

Tokiu budu, ir pačios atvertimo galimybės yra labai menkos. Vyskupo Bučio titulas kaipo "Jono krikštytojo" savaime neturi daug reikšmės. Tik vienas dalykas vertas pastebėjimo. Tai musų katalikų didelis džiaugsmas, kad jų dvasiškas vadas pastatytas tokion aukšton vieton. Bet jeigu jie pavartytų musų istorijos lapus, beabejo, suprastų, kad katalikų bažnyčios nuolatiniai žygiai atversti pravoslavus nemažai prisidėjo prie suardymo Lietuvos valstybės.

Gyvenantieji Lietuvoj rusai pravoslavai mylėjo Vytautą už tai, kad jis buvo tolerantiškas ir sulaikydavo importuotus lenkų dvasiškius nuo kraštutinybių. Vytautui mirus, lietuviai ir ukrainiečiai išrinko didžiuoju kunigaikščiu Svidrigaila, kad tuo budu neatidavus šio krašto Lenkijai. Bet Liublino Unija 1569 metais buvo tikra nelaimė pravoslavams, nes įsigalėjusieji jezuitai ėmė juos spausti ir persekioti. Pagaliau keliatas pravoslavų vyskupų Brastos suvažiavime 1596 metais pripažino popiežių savo galva, o tie kurie atsisakė pripažinti buvo jezuitų išvyti lauk. Tie religiniai kivirčiai sukratė Lietuvos ir Lenkų valstybę iš pat pamatų ir vėliau davė progoms svetimoms šalims įsimaišyti ir pasigriebti kas tik buvo galima.

Šiandie gi, bandymas katalikinti ukrainiečius arba ir pačius rusus pagelbėtų išplėsti lenkų įtaką toliau į rytus. Kas gi kitas, jei ne Varšuva butų globėja naujai apkrikštytų?

Akyvaizdoj šio visko, sunku suprasti tą nepaprastą triukšmą, kurį norima čia sukelti iš priežasties vysk. Bučio atsilankymo. Amerikos lietuvių katalikų vadai bando atvaizduoti vysk. Bučį kokiu ten nematytu, negirdėtu tautiniu didvyriu, kurio tikslas, tarytum butų, sutverti antrąją Lietuvą. Tikrenybėj gi vysk. Bučio veikimas pastaruoju laiku mažai ką bendro turi su lietuvių tauta. Šiandie jis priklauso Romai ir darbuojasi ne musų, bet Vatikano valstijai.

Apžvalga

LENKAI KERŠINA LIETUVIAMS IR DREZDENE

Vokietijos mieste Drezdene, garsiam savo kulturinėmis įstaigomis, nelabai seniai tapo atidaryta tarptautinė sveikatos paroda, kurioj dalyvauja beveik visos Europos tautos.

Lietuva irgi turėjo savo skyrių. Gražiame paviljone buvo sutalpinti liaudies išdirbiniai; svarbesniosios pramonės gamyba ir daug kitų dalykų. Ant sienos, gi pakabintas didelis Lietuvos žemlapis, kuriam įtrauktas Vilniaus kraštas, kaipo lenkų okupuotas.

To jau lenkams buvo perdaug. Jų skyriaus vedėjai tuojau telegrafavo Lenkijos konsului artimiausiam mieste reikalaudami, kad butų nuimtas Lietuvos žemlapis. Konsulas, žinoma, atsikreipė į Vokietijos vyriausybę griežtai panaikinti nepageidaujamus žodžius "okupuotas kraštas". Bet vokiečiai paklausė, paklausė ir viską paliko po senovei. "Ne musų dalykas ginti lenkų politines teises," buvo jų mandagus atsakymas.

ALYTUJ STATYS GRYBŲ FABRIKĄ

Jeigu Alytaus miesteliui pasisektų įvykinti savo projektą, jis pagarsėtų toli už Lietuvos rybų. Keliatas šio miestelio žymesnių piliečių nutarė pastatyti moderišką dirbtuvę apdirbti grybams. Prašymas jau įteiktas finansų ministerijai ir tikimąsi, jog greit bus gautas leidimas.

Iš visų Lietuvoj pagamintų prekių, grybai Amerikoj but daugiausia pageidaujami. Tai dalykas, kurį kiekvienas galėtų naudoti, ypač kuomet grybų čia mažai yra.

ATIDENGTAS PAMINKLAS HARDINGUI

Po ilgų atidėliojimų, pagaliau tapo atidengtas oficialiai paminklas mirusiam prezidentui Hardingui. Iškilmėse dalyvavo ir pats dabartinis prezidentas Hooveris, kuris pasakė pusiau atvirą, o pusiau uždengtą kalbą.

Laike Hardingo administracijos Vašingtone atlikta daug valstybės turto vagysčių ir šiuose skandaluose tapo įvelta keli kabineto nariai, kurie vėliau atsidurė teisme. Ponas Hooveris dabar pareiškė, jog Hardingo draugai buvo išdavikai ir laužytojai pasitikėjimo. Tačiau pats miręs prezidentas buvęs kilnios dvasios žmogus. Gal ir taip, nors yra ir priešingų įrodymų.

Kam Bereikalingai Kaltinti p. S. Vitaitį

Keistas Redaktoriaus Užsispyrimas

"Naujienų" redaktorius pasirodo esąs labai keisto užsispyrimo žmogumi. "Sandara" prisiminė SLA. reikalus ir nurodė, kad Devenio skandalingoj aferoj valkiojami tik SLA. Prezidentas Gegužis ir "Tėvynės" redaktorius Vitaitis, nors pastarasis su ta afera tiek bendro turi, kiek ir pats p. Grigaitis. Toje savo pastaboje "Sandara" net nesuminėjo "Naujienų" vardo, bet p. Grigaitis pasijuto kaip tas priežodis: "Vagie kepurė dega" ir jis griebė sau už kepurės.

Tas "Sandaros" redakcinis straipsnis labai rimtas ir pilnai vietoje pastebi, kad šiandie eina Susivienijime triukšmai ne už tai, kad Devenio aferos skandalu organizacijai nuostoliai padaryti, bet už tai, kad kai kurių žmonių politinius sumetimus pravedus ir Gegužį su Vitaičiu, kaipo pavojingus ir ant kelio stovinčius tiems sumetimams SLA. vadovybėje įgyvendinti, ant žut but iš kelio prašalinti. Tai yra visai Amerikos lietuvių visuomenei gerai žinomi tikslai, kurių delei šiandie ir keliamas triukšmas Susivienijime.

Bet "Naujienų" redaktorius susigriebęs sau už kepurės vis bando tuos politinius sumetimus ginti ir slėpti ir kad parodyti Vitaičio "prasižengimus" Devenio aferoj, tai štai kuomi jis apkaltina Vitaitį:

"Visapusiai ir galutinai dalyką apsvarsčius vis tik vyriausiais šio Susivienijimo apvogimo kaltininkais nustatyta P. Devenis ir jo talkininkai. ("N." pabraukta. **Silv.**). Todel Pastoviųjų Komisijų suvažiavimas rekomendavo Pildomąjai Tarybai dėti visas pastangas" ir t.t.

Šitaip Vitaitis parašė ir paskelbė "Tėvynėje", aprašydamas Pastoviųjų Komisijų suvažiavimą. Už šitai p. Grigaitis Vitaitį paskelbė "sąmoningu apgaudinėtoju SLA. narių" ir seniaus kiek galėdamas iškoliojo SLA. organo redaktorių ir dabar atsimindamas vis kolioja jį.

Bet pažiurėkime į du principialiu dėsniu ar Vitaitis užsitarnauja tų kolionių ir to apkaltinimo? Visų pirma, pabaigoje Pastoviųjų Komisijų suvažiavimo protokolo tilpo to suvažiavimo dalyvių atskiros nuomonės, kurios didžiumoje patvirtino, kad Devenis ir jo kaltininkai yra vyriausiais šio Susivienijimo apvogimo kaltininkais. Toliaus SLA. Pildomosios Tarybos suvažiavime sausio 15, 16 ir 17 dd., 1931 m., dalyvaujanti šiame suvažiavime du Kontrolės Komisijos nariai, visi trys Waterburio Specialės Komisijos nariai ir Skundų ir Apeliacijų Komisijos pirmininkas ir jie visi štai kaip Pildomąjai Tarybai interpretavo Pastoviųjų Komisijų susirinkimo nutarimą:

"Pastoviųjų Komisijų susirinkimo galutinoj rezoliucijoj patiektas rekomendacijas interpretavo ta prasme, kad Susivienijimo paręštų nuostolių Ažunario-Devenio paskolos reikalu atlyginimas nėra taikomas rezoliucijoj įvardintiems Pildomosios Tarybos nariams, o tik uždedama jiems pareiga tuos nuostolius išieškoti iš tiesioginių to nuostolio kaltininkų, kuriais Komisijų susirinkimas visą laiką skaitė J. Ažunarį, P. Devenį ir kitus dar nežinomus kaltininkus."

Pildomosios Tarybos suvažiavimas šitą minimų komisijų narių interpretaciją užgyrė ir tokia paliko. Ir dabar, kuomet net Pildomosios Tarybos suvažiavimo protokole šitokis nutarimas pažymėtas, jei p. Grigaitis randa galimu šaukti, "jog 'Tėvynės' redaktorius **sąmoningai apgaudinėja SLA. narius,"** tai pasakysiu, kad pats p. Grigaitis stengiasi **tikrai sąmoningai ir tiksliai apgaudinėti SLA. narius,** kad tuo budu tam tikrais politiniais sumetimais juodinus "Tėvynės" redaktorių. Tame pačiame Pastoviųjų Komisijų suvažiavime dalyvavę svarbiausių komisijų nariai net dviem atvėjais patvirtina tą patį, ką Vitaitis pasakė aprašydamas "Tėvynėje" tą suvažiavimą, kad **vyriausiais kaltininkais yra Devenis ir jo talkininkai,** bet vistiek "rimtasis" ir "teisingasis" p. Grigaitis randa galimu "Tėvynės" redaktorių šmeižti ir vadinti SLA. narių apgaudinėtoju.

Paėmus antrą esminį dėsnį: kas kaltesnis, ar tas kuris suktybėmis pasiremdamas apvagia žmones, ar tie, kurie per savo neapsižiurėjimą ar dalykų nesupratimą tampa apvogtais? Rodos, kiekvienas ir menko nusimanymo juridiniais reikalais žmogus ir tik teisybės nujautimu vaduodamasis, ir tai supras, kad vagišius yra kaltesnis už apvogtuosius. Nesakau, kad visi Pildomosios Tarybos nariai yra nekalti. To nesakė ir "Tėvynės" redaktorius. Bet gi teisingumo principu vaduojanties yra kalčiausi patys vagiliai, kurie apvogė Susivienijimą.

Tačiau "Naujienų" redaktorius prisispyręs bara Vitaitį kam jis, kaip ir patys komisijų nariai, paskelbęs Susivienijimą apvogusius besąžinius didžiausiais tos vagystės kaltininkais. Vadinasi, išeina taip: Grigaitis nori, kad "Tėvynės" redaktorius Devenį ir jo vagystės talkininkus teisintų, o vyriausiais kaltininkais skelbtų SLA. Prezidentą Gegužį ir kitus Pildomosios Tarybos narius, kaip tatai daro pats p. Grigaitis. Tokia išvada savaimi pasidaro iš p. Grigaičio pageidavimų. Be to, kuomet kalbama apie Devenio talkininkus, tai aš suprantu, kad tokiu talkininku yra netik jo švogeris Ažunaris, bet gali buti ir kiti dar nežinomi talkininkai, daleidžiant, kad jie gali rastis ir pačioje Pildomoje Taryboje. Bet kol aiškiais faktais toki talkininkai nenustatyti, tai jie ir neskelbiami.

Na, ar ne keistas užsispyrimas vyriausio socialistų vado nesuprasti teisybės principo tokiu, kokiu jis ištikro yra? Ir šito p. Grigaitis nenori suprasti vien delto, kad politiniai sumetimai verčia jį pro atbulus akinius į teisybės principą žiurėti.

Prie šios progos turiu pastebėti, kad kai kurie sandariečiai (pav. Vinciunas) klaidingai mano, kad "Sandaroj" talpanti rašiniai, kuriais užtariama kitų laikraščių niekinami Vitaitis ir Gegužis, yra nevietoje. Visų pirma šie veikėjai yra Sandaros nariais, ypatingai p. Vitaitis yra žymus Sandaros veikėjas ir net Įstatymų Komisijos narys ir todel Sandaros organo pareiga savo narius ir veikėjus ganti. Antras irgi principialės svarbos dalykas, tai "Sandaros" pareiga teisingai painformuoti visuomenę tokiu svarbiu reikalu, kuriuo visas Amerikos lietuvių gyvenimas yra susidomėjęs, kuriuo kai kurie laikraščiai didžiausias nesąmones ir išmislus skelbia. "Sandaros", kaipo vienatinės Amerikos lietuvių demokratiniai nusistačiusios tautininkų organizacijos oficialio organo butina pareiga domėtis visu tuo, kas tik iškyla Amerikos lietuvių veiksmuose ir tuos veiksmus teisingai aprašyti ir sandariečiams perstatyti. Daugumoj Amerikos lietuvių kolonijų sandariečiai lošia vadovaujamą rolę veikime ir jiems svarbu iš "Sandaros" teisingai sužinoti visokius musų gyvenimo įvykius.

Sandarietis Silvestras.

ISPANIJA

SAVAITĖS DARBAI.

Visi ispanų titulai tapo panaikinti. Bet laikinoji valdžia leido juos vartoti tik kaipo pridėčką prie vardo. Tokiu budu tapo nukarunavoti

1,310 markizų,
900 grafų,
145 viscountų,
148 baronai.

Sustiprinimui puolančios valiutos, šalies prezidentas Zamara pareiškė: "Aš neturiu didelių turtų, bet viską, ką turėjau perkėliau iš Prancuzijos į Ispaniją.

Laikinoji valdžia nuskyrė Liepos 14 dieną sušaukimui steigiamojo seimo, kuris turės surašyti naują konstituciją. Rinkimai įvyks šio mėnesio 28 d. Kuri partija laimės daugiausia balsų, ta gaus 80 nuoš. vietų; likusios pasidalins kitus 20 nuošimčių.

Išvežimas iš Ispanijos tumaičių, ryžių, mėsos ir kitų valgomų produktų tapo uždrausta. Priežastis: pasinaudojant ispanų valiutos pigumu svetimtaučiai superka maistą ir siunčia užsienin.

Dar Viena kp. Išpildė Savo Kvotą.

Sandaros Centrui yra pranešta iš 33 kp., kad jau išpildė jiems per Centrą paskirtą kvotą ir patvirtinimui to, priglaudė ir čekį.

Ši kuopa randasi Norwood, Mass. ir joje yra keliatas gerų veikėjų, kurie su atsidavimu dirba Sandaros labui ir pasiekia gerų rezultutų.

Linkėtina, kad ir kitos Sandaros kuopos pasektų 33-čią kuopą ir kiek galint greičiau išpildytų savo kvotas.

BIRUTE

Birutės piknikas, kuris turėjo įvykti birželio 21, Lepos-Paliulio darže, Justice Park, iš priežasties sulaužymo kontrakto ir išrandavimo kitiem, ant tos — nebus.

Bet ton vieton, Birutė rengia draugišką išvažiavimą, Liepos 12, 1931 m., p. J. P. Varkalos ukėje.

Plačiau apie ši išvažiavimą bus pranešta sek. numery — tėmykit!

Mano Kampelis

Rašo Padnackas

"TĖVYNĖ" pirmame puslapyje pažymi Chicagos bolševikų dienraščio menkėjimą ir toliau sako: "Juk bent dabar 'Vilnis' galėtų prisiminti: kiek kartų ji pražuties linkėjo 'Vienybei', 'Naujienoms', 'Dirvai' ir kt. lietuvių laikraščiams!?"

Mes paduodam šią ištrauką ne todel, kad "Sandaros" vardas praleistas. Tai mažmo žis. Čia įpintas kitas dalykas. Aplinkiniais keliais užstodama tuos tris laikraščius, "Tėvynė" mano laimėti jų draugiškumą. Tikslas geras, bet priemonės — netinka. Krikščioniškas principas: "jei kas tau suduoda į dešinį žandą, atsuk jam ir kairįjį" parodo visą organizaciją ir jos organą bejėgia.

"DIRVA" vėl atpasakoja savo pasaką iš tukstanties ir vienos nakties. Nors nė kieno neprašoma ji visgi randa reikalo teikti mums uošvės patarimus, ką turim daryti ir kaip elgtis.

Pav. "Dirva" nori įkalbėti, kad užimtoji musų pozicija del perversmo Lietuvoj ir S. L. A. klausime, buvo priežastim del ko: "visa organizacija pakriko, liko tik keli nariai." Jeigu ištikro taip butų, tai kokiem galam "Dirva" tiek liežiuvauna ant tos organizacijos, kuri, pasak jos, nieko nereiškia.?

Gal kai kam ir nemalonu klausytis, bet visvien turime "Dirvą" užtikrinti, jog musų viena A. L. T. S. 25 kuopa Chicagoj turi daugiau narių negu tas savaitraštis apmoka mų skaitytojų, sudėtų į kruvą.

KATALIKŲ bažnyčia nori viską kontroliuoti. Musų tarpe ji pasakoje ne vien apie Dievą, bet rengia piknikus ir bazarus; maišosi į privatinius asmens ir šeimynos reikalus; globoja mokslą, dorą ir spaudą. Kitaip sakant, nė vienas žmogaus plaukas nenukris nuo galvos, be bažnyčios leidimo.

KUOMET popiežius arba vyskupas kalba, jog Pana Marija nenuodemingai pagimdė kudikį, visuomenė tyli; bet kuomet jie pareiškia, jog yra aukščiausia pasauly vyriausybė", tai iš visų pusių ima kilti protestų audra. Tegul bažnyčia daboja savo dar žą ir nesimaišo į kitų, tuomet nebus jokių konfliktų su Roma.

VOKIETIJOS finansai atsidurė kritingon padėtin. Per pastaruosius dvyliką mėnesių valdžia turėjo virš $273 milionų deficito. Išbristi iš šio keblumo Vokietija gali tik vienu keliu—atsisakant bent laikinai mokėti Prancuzijai ir kitom šalim karo skolas.

Vien tik bedarbiams išmokama arti $100,000,000 į me tus. Atsižvelgiant, kad Amerikos valdžia visai atsisako šelpti bedarbius. Vokietijos rupesnis savo žmonėmis yra tikrai girtinas.

NAMAS, kuriame bolševikai nužudė paskutinį Rusijos carą Nikalojų II, vasara 1919 metais, dabar paverstas muzejum ir už 50 amerikoniškų centų kiekvienas gali apžiurėti šiurpulingos tregedijos vietą.

Ši vieta seniau buvo vadinama Ekaterinburgu, o dabar Sverdlovsk. Caras ir visa jo šeimyna buvo įstumti į rusį ir raudongvardiečių sušaudyti. Jų lavonus išnešė į mišką, apliejo benzinu ir sudegino.

Besąžinio Šmeižtas

Visokių buvo ir yra Amerikos lietuvių visuomeniniam gyvenime šmeižikų, bet tokio nesąžiningo šmeižiko dar nebuvo, kokiu pastaraisiais laikais virto Brooklyno "Vienybės" redaktorius. Ypatingai tie jo šmeižtai pasižymi kraštutiniausiu išgvėrimu, kuomet jis bando išniekinti Sandarą ir sandariečius. Šitas, atsiprašant, redaktorius su savo šmeižtais sandariečių adresu peržengia netik paprasčiausios laikraštinės etikos ribas, bet ir visokio žmoniškumo principą.

Pastaruoju laiku jis pasidarė sau progą sandariečiams primesti net plečkaitininkus. Tokius priekaištus sandariečiams gali daryti tik paskutinis begėdis, kuris nė kibirkštėlės žmoniško pajautimo neturi, kuris visai be sąžinės. Sugriebia sandarječio pareiškimą ir paraginimą kovoti del atsteigimo Lietuvoje demokratybės ir šaukia lyg pamišėlis: "dar vienas sandarietis įsivėlė į plečkaitiadą". Ir toliaus primigtinai tikrina, kad sandariečiai "dabar vienas po kito pasirodo kuo esą". Bet kiek gi sandariečių "įsivėlė į plečkaitiadą", jei p. Valaitis randa galimu šaukti, kad "dar vienas!" Kur tie kiti sandariečiai ką nors bendro turėję su plečkaitiada? Visokiais šmeižtais "Vienybė" buvo praskiesta sandariečių adresu, bet šis šmeižtas sumuša visokius šmeižimo rekordus.

Ką tokio baisaus pasakė sandarietis p. Dargis, kad jį "Vienybė" bando prijungti prie plečkaitiados? Ogi štai ką:

"Pažindamas Tamstą dar iš SLA. Seimo Chicagoje ir žinodamas Tamstos demokratiškus nusistatymus ir visuomeninį darbą, kreipiuosi į jus, kad pasistengtumėte pagelbėti šioje nelygioje demokratijos kovoje su Lietuvos fašistais. Gyvenu Berlyne. Greit grįšiu Pittsburghan."

Ką bendro turi šitas pareiškimas su plečkaitiada? Bet mat "Vienybės" redaktorius, atsiminęs savo praeities amatą, suranda, kad šis pareiškimas parašytas ant "trefnos" popieros. Mat kitoje pusėje to popieros lakšto yra leidžiamo Berlyne laikraščio "Kovos" paskelbimas. Ot štai jums ir "plečkaitiada!" Jei ant to paties popiergalio butų parašytas pagyrimas Lietuvos diktatoriams, tai "Vienybės" fašistiškas besarmatis jokios plečkaitiados nematytų. Bet čia pareiškimas kalba apie atsteigimą demokratinės santvarkos Lietuvoje, kas "Vienybės" fašistams yra baisesniu dalyku už visokias "plečkaitiadas". Todel Brooklyno fašistų redaktorius ir draskosi lyg pamišėlis, ir spiaudosi į sandariečius savo piktos tulžies nuodais.

Toje savo nešvarioje tiradoje tas besarmatis dar bando kalbėti apie kokius nors principus ir lietuvio pareigas. Bet kaip gali kalbėti ir žmogaus įsitikinimų principus įvertinti tokis gaivalas, kuris jokių principų neturi, kuris tarnauja tik tam, kas jį pašeria? Kaip gali kalbėti apie sąžiningo lietuvio pareigas tokis sutvėrimas, kuris laižo tik tas rankas, iš kurių dolerį gauna? Iš senai yra žinoma taisyklė, kad kuris žmogus neturi jokių principų, jis neturi nė gėdos, nė sąžinės.

Pagaliau, daleiskime, kad kuris nors sandarietis ir įsiveltų į plečkaitiadą ar kokią kitą lietuviui gėdą darančią aferą, tai ar galima tokį neatsakomingą ir smerktiną žygį primesti visai Sandarai ir visiems sandariečiams? Ką bendro turi organizacija ir kiti jos nariai su vieno asmens darbais, kuriuos jis veikia net ne organizacijos vardu, o tik savo asmens atsakomybe? Bet mat Brooklyno fašistų besarmačiui yra įsakyta kaip galint labiau šmeižti ir niekinti Sandarą ir sandariečius, todel jis bando ir nesujungiamus su sandariečių darbais savo išmislus primesti sandariečiams. Bet laikanties to paties principo, tai butų galima ir "Vienybės" fašistus tokiu budu dar daugiau šmeižti, negu jie šiandie šmeižia sandariečius. Sakysim kuris nors "Vienybės" šėrininkas ar skaitytojas patenka kalėjiman už kriminalius prasižengimus, kas šiais butlegerystės laikais dažnai pasitaiko, ir štai kiti laikraščiai skelbia: "Dar vienas vienybietis fašistas kriminalistu virto, štai kokie tie vienybiečiai, vienas po kito pasirodo kuo esą." Kaip tuomet jaustųsi visi vienybiečiai, kurių tarpe yra labai gerų ir dorų žmonių ir sąžiningai lietuvių tautos idealams tarnaujančių patriotų. Tai butų neteisingas, nesąžiningas ir negražus nekaltų žmonių šmeižimas.

Lygiai taip šiandie "Vienybė," daro sandariečius nekaltai ir nepamatuotai šmeiždama. Gaila, kad šis seniaus buvęs rimtas ir švarus seniausias Amerikos lietuvių tautinių idėjų laikraštis pateko į tokių besarmačių rankas. Reikia stebėtis, kad visoje šiandieninėje "Vienybės" vadovybėje nesiranda nei vieno sąžiningo ir laikraštininko atsakomybę prieš visuomenę ir tautą nusimanančio žmogaus. Jei bent vienas tokis žmogus butų prie "Vienybės", tai vis tik neleistų tiems savo besarmačiams taip paversti laikraštį šlikštybių mešlynu.

Akyvaizdoje paskutinio "Vienybės" šmeižto sandariečių adresu, mums, sandariečiams, prisieina skaitytis su esama padėtimi. "Vienybės" fašistai metė sandariečiams šlikščiausiu budu kovos pirštinę ir mes priversti stoti kovon su tais gaivalais. Todel sandariečiai, pažinkime savo piktuosius priešus, tokius priešus, kurie nė gėdos, nė sąžinės neturi kovoje su mumis, kaipo demokratiniai nusistačiusiais Amerikos lietuvių tautininkais. Šlikščiausių provokacijų keliu paskelbė mums kovą — stokime ton kovon ir laimėkime ją!

Sekantis Sandaros Seimas turėtų tarti savo žodį, kad galutinai ir aiškiai atsribojus sandariečiams nuo savo piktųjų priešų "Vienybės" fašistų. Bukime susipratę, save gerbianti ir disciplinuoti idėjos žmonės ir netarnaukime savo priešams.

Kriva-Krivaitis.

Pranešimas

Dr. A. J. Bertash

perkėlė savo ofisą į

756 W. 35th Street

N. E. corner So. Halsted ir 35 gatvės

Tel. Boulevard 5913 ir 5914

Valandos: 1—3 P. M. 6:30—8:30 P. M.

Dr. S. Naikelis

perkėlė savo ofisą į

756 W. 35th Street

N. E. corner So. Halsted ir 35 gatvės

ir permainė telefoną į

Tel. Boulevard 5914 ir 5913

Valandos: 2—4 P. M. 7—9 P. M.

Geriausia apsauga, kokią jųs galite gauti padėdami savo pinigus į gerai žinomą saugią ir tvirtą Banką.

Šis Bankas metai po metų sparčiai auga ir stiprėja. Viršininkai ir darbininkai yra pilnai kompetentiški — keliatas jų vartoja jusų prigimtą kalbą. Visi jie yra pilnai prisirengę jums kiekviename reikale patarnauti ir patarti. Jusų atidaryta nauja taupymo sąskaita bus aukštai įvertinta šiame stipriame draugiškame Banke.

CENTRAL Manufacturing District BANK

A TRUST COMPANY

1110 West 35th Street

A State Bank • • • • A Clearing House Bank

Greitas Laivu Patarnavimas į Europą

Per Hamburgą Musų Moderniniais Laivais

HAMBURG DEUTSCHLAND

ALBERT BALLIN NEW YORK

Išvažiuoja reguliariai kas savaitė. Taipgi reguliariai išplaukimai mus populiariais kambariniais laivais:

ST. LOUIS, MILWAUKEE. IR CLEVELAND.

Prieinamos kainos

Tiesioginiai geležkeliais susisiekimai su Lietuva

Del informacijų kreipkitės į lokalius agentus musų

HAMBURG-AMERICAN LINE

177 No. Michigan Ave., Chicago, Ill

ŠVEDŲ AMERIKOS LINIJOS

Į LIETUVĄ — Į AMERIKĄ

Dideli, Moderniški Motorlaiviai Keleiviams, Paštui ir Prekėms Pervežti

Tarp

NEW YORKO-KLAIPĖDOS

(Per Gothenburgą, Švediją)

SPECIALĖS EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

Visos išplaukia motorlaiviu

"GRIPSHOLM"

Gegužės 29 d. Ekskursija, Amer. Liet. Taut. Federacijos.
Birželio 27 d. Pirma "Jaunuolių Ekskursija" rengia Am. Liet. Ekon. Centras.
Rugpiučio 1 d. Specialė Lietuvių Ekskursija.
Rugpiučio 19 d. Amerikos Liet. Ekon. Centro Ekskursija.

Platesnių informacijų ir laivakorčių kreipkitės į savo laivakorčių agentą, ar bet kurią Švedų laivakorčių agentą, arba

SWEDISH AMERICAN LINE

181 No. Michigan Ave., Chicago, Ill.

21 State St., New York, N. Y.; 10 State St., Boston, Mass

Sandaros Spaustuve Atlieka

Visokius Spaudos Darbus Greitai, Tinkamai ir Pigiai

Spausdiname įvairias biznieriams blankas, business cards, atskaitas, bilas, Letterheads ir kitus.

Draugijoms: konstitucijas, įstojimų blankas, plakatus, "Show Cards", atvirutes ir t. t.

Didžiausius pagarsinimus, knygutes, programus, pranešimus bei pakvietimus (invitation cards) ir kitus spausdinius.

Ypatingą domę kreipiame į užsakymus iš kitų kolonijų.

Taigi Visais Spaudos Reikalais Kreipkitės į Sandarą, o Užtikrinam, Kad Gausite Gerą Patarnavimą.

SANDARA

3236 South Halsted Street, Chicago, Ill.

Telephone Calumet 3277

Amerikos Lietuviu Gyvenimas

NEW YORK, N. Y.

Iš SLA. 126 kuopos susirinkimo

Birželio 5 dieną, SLA. raštinėje įvyko SLA. 126 kuopos mėnesinis susirinkimas. Susirinkimą atidarė kuopos pirmininkas p. M. L. Vasil 9 valandą vakare. Kuopos sekretorė p-lė M. Draugeliutė perskaitė protokolą pereito susirinkimo, kuris vienbalsiai priimtas. Toliaus prieita prie ligonių. Sekretorė p-lė M. Draugeliutė praneša, kad vienas naujas ligonis užsimaldavo į pašalpą, o ponia Brazauskienė, kuri sirgo ilgoką laiką, atsimaldavo nuo pašalpos. Po apkalbėjimui mėnesinai ligonei pašalpą nutarta išmokėti. Užbaigus ligonių reikalus, prieita prie aštunto apskričio reikalų. Delegatai, dalyvavę aštunto apskričio suvažiavime, įvykusiame 17 dieną gegužės, Brooklyn, N. Y., išdavė raportus iš suvažiavime padarytų tarimų bei darbuotės. Delegatų raportai vienbalsiai priimti. Iš raportų paaiškėjo, kad suvažiavę kuopų delegatai į aštunto apskričio suvažiavimą, nutarė apskritį atgaivinti ir imtis produktyvio darbo. Mat per pastaruosius apie daugiau porą metų apskritys nieko neveikė ir buvusioji apskričio valdyba jį skaitė mirusiu, tačiau SLA. 126 kuopai apie daugiau metus laiko reikalaujant apskričio buvusios valdybos sušaukti apskričio suvažiavimą, tokis suvažiavimas įvyko ir tik ačiu SLA. 126 kuopai apskritys tapo atgaivintas bei geriau sakant iš numirusių prikeltas ir padarytas gyvu kunu.

Šiame susirinkime padarytas vienas svarbus tarimas, butent: vienbalsiai nutarta įgalioti kuopos valdybą, kad ji, jeigu matys bus galima, ant rudens surengtų kuopos naudai kokį nors parengimą. Mat musų kuopa gyvuoja didmiestyje New Yorke ir ji iki šiol dar jokių parengimų nėra rengusi, nes čionai nepatogios sąlygos tokiems parengimams. Dabartinė kuopos valdyba esą įsitikinus, kad nežiurint tų nepatogumų didmiestyje gyvuojančiai kuopai, bet jos manymu, tokis parengimas bus galima surengti, nes tam reikia tik noro ir pasišventimo, o to pas dabartinę kuopos valdybą netruksta.

Ant pabaigos buvo išduotas kuopos finansinis raportas, iš kurio paaiškėjo, kad kuopa pastaruoju laiku ir finansiniai neblogai stovi, nes kuopos iždas su kiekvienu mėnesiu sparčiai auga.

M. L. Vasil pasidarbavimai kuopai

Susirinkimas buvo ramus ir visi reikalai greitai atlikti. SLA. 126 kuopos susirinkimai visuomet vedami tvarkiai ir pavyzdingai. Už tai, žinoma, garbė priklauso kuopos pirmininkui, p. M. L. Vasil (Vasiliauskui), kuris pirmininko pareigas labai tinka ir jas gerai supranta. Reikia pasakyti, kad p. Vasil šiai kuopai pirmininkauja jau ketvirtas metas. Tiesa, nors p. Vasil yra dar jaunas vyras, bet senai priklausydamas prie SLA. ir dirbdamas SLA. Centre, šios organizacijos reikalus gerai supranta, todel jam ir pirmininkauti gerai sekasi. Jis taipgi yra senas sandarietis, buvęs Sandaros 30 kuopos vice-pirmininku ir Sandaros reikalai jam visuomet yra prie širdies. Taipgi nemažai dirbo ir dabar dirba del "Varpo" B-vės Lietuvoje, kurios jis yra įgaliotinis Amerikoje. Ypatingai daug pasidarbavo del šios bendrovės tuo laiku, kada "Varpo" Bendrovės spaustuvę susprogdino blogos valios žmonės. Pastaruoju laiku p. Vasil eina TMD. Centro sekretoriaus pareigas, del kurios tai draugijos yra pasiryžęs širdingai padirbėti. Taigi ir SLA. 126 kuopai yra didelė garbė turėti tokį žmogų savo pirmininku, kokiu yra p. M. L. Vasil.

— **Mariutė.**

SO. BOSTON, MASS.

Inkorporuota nauja lietuvių draugija.

Kadangi kai kuriuose musų laikraščiuose tilpo įvairių pranešimų apie naujai susitvėrusią organizaciją, Lithuanian Professional and Commecial Association, Inc. (Lietuvių Profesionalų ir Pramonininkų Sąjunga) ir tie pranešimai, matomai, buvo paduoti vaduojantis tik gandais bei speliojimais nepilnai supuolant su teisybe, todel šiuo mi oficialiai suteikiam tikras žinias, kaip ir kodel tapo sutverta ši draugija.

Keliata mėnesių atgal Bostono ir apielinkės rimtesni profesionalai ir pramonininkai suorganizavo savo draugi ją minėtu vardu ir šiomis dienomis jau gautas Massachusetts valstijoj čerteris. Tikslas — savitarpinė pagelba nariams, bendro pelno pamatais. Bus teikiama nariams teisių ir ekonomijos reikaluose patarimai, bendras garsinimąsis ir visokia moralė bei medžiaginė parama sulyg išgalės. Sąjungos viršininkai ir inkorporuotojai yra : Dr. A. J. West-Višniauskas, chirurgijos profesorius Middlesex College, Advokatas Lesburtas, A. J. Kupstis ir kiti.

Lietuvių Profesionalų ir Pramonininkų Sąjunga yra grynai bizniško nusistatymo draugija, o šale pamatinio tikslo — teikti visokią paramą nariams — dar dirbs ir apšvietos kulturos srity. Dabar jau ruošiamos sveikatos klausimais prelekcijos, kuriose žodžiu ir krutamais paveikslais bus aiškinama anatominė žmogaus sudėtis, budai apsisaugoti nuo ligų ir kiti svarbūs sveikatos dalykai. Tokios rušies prelekcija yra neįkainuojamos vertės, nes niekad pirmiau nebuvo naudoti krutamieji paveikslai ir todel bus didelė naujiena musų visuomenei. Užtai padėka priklauso gerb. Dr. A. J. West, kurio rupesniu ir pastangomis pavyko išgauti šie krutamieji paveikslai parody mui musų žmonėms, o iki šiol juos tegalėjo pamatyti tik augštus medicinos mokslus lankantieji studentai. Pirmoji šios rušies paskaita su paveikslais įvyks trumpoj ateity, ir spaudoj bus pranešta laikas ir vieta.

Į šią organizaciją gali prigulėti tik lietuviai profesionalai, pramonininkai ir augštesnius mokslus lankantie studentai. Norintieji platesnių informacijų kreipkitės šiuo adresu: Lithuanian Professional and Commercial Association, Inc., 332 W. Broadway, So. Boston, Mass.

L. P. ir P. Sąjunga

Anthony J. West, M. D.

Mano Pastabos

Gera Profesija

Kaip kas sako buk kunigo profesija menka. Kas blogiausia tai, kad ta profesija uždraudžia kunigams įstoti į moterystės stoną. Well, šiais laikais moterystės stonas reiškia tiek, kiek moterų sijonas. O kunigo profesija yra gera, darbo mažai, pastangų nereikia, nes viską iš atminties kunigas gali atlikti, nes kas dieną praktikuoja ta pati, jo bizniui nėra pavojaus ir ekonomiško krizio. Visados žmonės miršta, gema, vedasi, o kiek kitų visokių budų yra kur kunigo profesija prisitaiko ir gauna gerą atlyginimą.

Kur kunigams geriausia

Kunigams geriausia gyventi Lietuvoje. Tenai jie turi dvarus, didelius kromelius, šale to dar gauna algas iš valstybės iždo. Jokis kitas profesionalas tiek privilegijų Lietuvoje neturi, kaip kunigas. Bet visviena Lietuvoje kunigai nepasitenkina toms geroms privilegijoms. Dabar visi Lietuvoj kunigai einant Voldemaro sudarytu konkurdatu su Popiežiaus valstybe, tapo konsulais Vatikano karalystės ir reikalauja nuo Smetonos valdžios padidinti jiems algas. Kad padarius jų reikalavimą patenkinančiu, jie sudarė organizacijų vadinamą: "katalikų akciją" ir per ją savo reikalavimus stato Smetonai ir Jo ministeriams. Dabar vejami iš Ispanijos ir kitų kraštų jezuitai, kunigai žada keliauti Lietuvon ir tenai tapti Vatikano karalystės konsulais, Vice-konsulais ir kitokiais aukštais diplomatais ir triukšmadariais.

Gązdina Popiežių

Mussolinio juodmarškiniai pradėjo gązdinti senelį Popiežių kišdami bombas į bažnyčių sklepus ir degindami katalikiškas knygas. Delto senelis Popiežius šį metą jau antrą inciklika išsiuntė ir skundžiasi pasauliui apie savo bėdas ir katalikų ištvirkimą.

Voldemaro dekretai

Garsus musų viengentis Prof. A. Voldemaras seniau sakydavo: nereikia Seimo ir Konstitucijos! Šalį galima valdyti dar geriau be tokių niekuo vertų dalykų. Diktatura, tai geriausias budas valdyti ir t.t. Dabar pabuvęs Platelių dvaro "kalėjime", išsipagiriojo ir sako: "Lietuva be Seimo, Konstitucijos, piliečių bendradarbiavimo šalies valdyma ilgai negyvuos." Well, reikia jam pasakyti, kad jis dabar blaivai kalba. Taipgi jis sako: "katalikų akcija, kuri žada pagimdyti kovą bažnyčios su valstybe, bus žalinga, jos reikia vengti." O kas kaltas, jei ne šis musų viengentis? Juk jo pagamintas konkordatas su Popiežiaus karalyste, privedė Lietuvos katalikus prie akcijos, davė koncesijas ir neribuotą galią kunigams.

Autokratas dreba

Yra žinių, kad Mussolinas, garsus naujos gadynės "Hero", pasirašydamas mirties dekretus labai dreba, baimė jį ima, butent, delto, kad jis prieštaringas, mano juk sušaudytų demokratų dušios sugryžę iš kapų neduos jam ramiai miegoti nakčia. Dabar jau jam vaidinasi visokios šmėklos, buk jis sapnuojąs apie dušias sušaudytų demokratų. Kita priežastis jo baimės, buk visoje Italijoje kyla nepaprasta liaudy dvasia, visi kalba apie Mazzinį, Garibaldą, Sarpi ir Cavour. Buk tų italų garsių vadų atsiminimas ir idealogija platinasi visuomenėj, delto Mussolinas nerimauja.

Grinorius.

A. L. Ekonominio Centro Ekskursija į Lietuvą

Birželio 27 d., virš minėta ekskursija išplaukia Švedų Amerikos linijos puikiuoju motorlaiviu "Gripsholm" iš Pier 97, gale 57th St., New York City. Ši ekskursija yra pirma tos rušies istorijoj, pavadinta "Jaunuolių Ekskursija". Bet tikrenybėje į šią ekskursiją priimami be skirtumo lyties ir amžiaus — seni ir jauni.

Vienas iš svarbiausių šios ekskursijos reiškinių tai, kad ekskursijoj dalyvauja ir garbės dalyvis

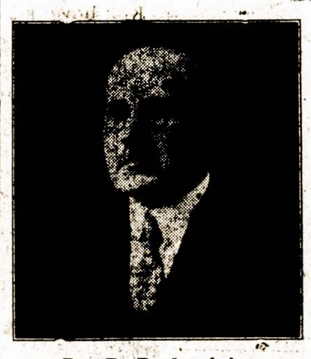

Dr. P. Puskunigis

Ekon. Centro pirmininkas, kuris važiuoja į Lietuvą turizmo reikalais, sutvarkyti visą turizmo eigą vien tik per vienintelį Lietuvos uostą KLAIPĖDĄ. Tad dalyviams šios ekskursijos patogumas kelionėje užtikrinamas, net ir jurų ligą bus nežinoma tiems, kurie ją serga, mat ponas garbės dalyvis yra gydytojas, tad tai jurų ligai čia nebus vietos. Vienų žodžiu, patogumas visokeriopas — moralis ir socialis.

Antras reikšmingas kelionės tikslas: susipažinimas garsiosios švedų tautos, nes važiuojant ekspresiniu traukiniu iš Gothenburgo į Kalmarą, pravažiuojama įžymių vietų. Švedų Amerikos linijos laivai yra vėliausios mados, moderniški, dideli ir greiti. Tokiais laivais važiuojant sirgti nėra kada, nes juose jurų supimą mažai pajaučiama.

Svarbiausias tos kelionės tikslas, tai parvažiavimas per vienintelį Lietuvos uostą Klaipėdą. Lietuviams turėtų buti pirmoje vietoje Klaipėda, o kitus uostus palikti antraeiliais. Lietuviai turėtų imti pavizdį iš svetimtaučių. Ar daug jų pervažiuoja per Lietuvos uostą Klaipėdą? Gal nepaklysiu pasakydamas, kad nei vieno, išskyrus kelis tam tikrais sumetimais, lyg iš prievartos.

Švedų Amerikos linijos laivas "Borgholm", kuris veža Lietuvos paštą ir keleivius, palaiko nuolatinį ir tiesioginį susisiekimą tarp Lietuvos ir Švedijos.

—Ekskursantas.

Senis užpuolė vienmarškinę moterį.

Gana savotiškas meilės apsireiškimas pasitaikė Kvedarnos valsčiuje, Lembo kaime. Gerokai paaugęs, 60 metų "jaunikaitis" vaikštinėdavo vidurnakčiais apie savo kaimyno triobas, laukdamas ar nepasirodys už durų jo akį patraukusi 30 metų moteriškė. Tiesa, ji buvo ištekėjusi, bet ką tas šiandie reiškia!

Pagaliau ji pasirodė ir apatiniuose drabužiuose. Bet 60 metų jaunikaičiui prišokus ji ėmė garsiai šaukti ir sukėlė pusę kaimo. Susisarmatinęs jis nesirodė per keliatą dienų į savo kaimą.

Garsinkitės "SANDAROJE"

Atpigo Laivakortes

Tuojaus kreipkitės ir važiuokite per Sandaros Laivakorčių

AGENTURĄ

Šiuose bedarbės laikuose visiems lietuviams kurie tik važiuos per Sandaros Agenturą parduosime laivokartes į Lietuvą ir iš Lietuvos šia kaina:

Iš New Yorko į Kauną ir iš Kauno į New Yorką (round-trip) ant didžiųjų laivų (Europa, Bremen ir kt.) $177.00

Ant visų kitų laivų iš New Yorko į Klaipėdą ir iš Klaipėdos į New Yorką $150.00

Prie šių sumų dar reikia pridėti karo taksų $5.00 ir Lietuvos piliečiams pagalvinių taksų $8.00

Šis nupiginimas tęsis nuo kovo 2 d. iki Balandžio 30 d. ir nuo Rugpiučio 1 d. iki Spalių 15 d. šių metų.

Taigi visi kurie rengiatės važiuoti tuoj kreipkitės į Sandaros Agenturą, čia gausite visus reikalingus patarimus, patarnavimus ir geriausią kelionę į Lietuvą ir iš Lieutvos. Išpirktos laivakortės yra geros ant dviejų metų.

Visiems norintiems važiuoti parupiname pasus, vizas, sugrįžimui dokumentus ir kitus reikalingus raštus. Toliau nuo Chicagos gyvenantiems visus patarimus suteikiame laiškais.

Kreipkitės šiuo adresu:

Sandaros Steamship Agency

3236 S. Halsted St. Chicago, Ill.

Visiems Naudinga Knyga

Namų Daktaras

Parašė Dr. A. J. Karalius

Čia žemiau paduodame šios knygos turinį, iš kurio jau galima pilnai spręsti jos naudingumą:

1) Nelaimingi atsitikimai
2) Plaukai ir jų ligos
3) Akių ligos
4) Burnos ligos
5) Nosies ligos
6) Krutinės ligos
7) Gerklės ligos
8) Skilvio ligos
9) Žarnų ligos
10) Puslės ligos
11) Inkstų ligos
12) Kepenų ligos
13) Odos ligos
14) Paveldimos ligos
15) Industrinės ligos
16) Limpamos ligos
17) Kraujo ligos
18) Įvairios ligos
19) Moterų ligos
20) Vaikų ligos
21) Venerinės ir lyties ligos
22) Proto ligos
23) Maistas sergant.
24) Naminė Aptieka
25) Ligų gydymas; vaistai
26) Įvairus gydymai

Šią naudingą knygą galima gauti Sandaroje.

Kaina: $2.00 kietais apdarais; $1.50 minkštais apdarais.

Už persiuntimą nerokuojame.

SANDARA

3236 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Tel. CALUMET 3277

K. ŠIDLAUSKO

APTIEKA

Kurioje galima gauti visokių gyduolių ir įvairių šaknų.
Reikale kreipkitės:
373 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

Lietuviškų Čeverykų Krautuvė

90 MILLBURY ST.
Worcester, Mass.

Vincas Česna, dabar parduoda visą tavorą atsikirai. Nori išparduoti viską kuogreičiausia. Prieinamos kainos.

BRONIS KONTRIM

Lietuviškas Constable, Real Estate Insurance Broker ir Justice of the peace.
120 Marine Road, So. Boston, Mass
Tel. So. Boston 2483 — W.

Tel. Park 2240-4274-4381

PETER BROTHERS

COAL, WOOD & LUMBER
Geras Patarnavimas
161 WASHINGTON STREET
WORCESTER, MASS.

National Ice Cream Co.

Darydami kokius parengimus reikalaukite musų Ice Creamo ir toniko. Visiems suteiksiu tinkamą patarnavimą.

P. A. DĖDYNAS

96 MILLBURY ST. WORCESTER, MASS

Telefonas: Park 7984

Garadžiaus Telefonas So. Bost. 0777 — Stubos Telefonas So. Boston 1463-J

PARKWAY AUTO SERVICE

SAVININKAS VIKTORAS VAITAITIS

Parduodam naujus Studebaker'us ir Erskine'us. Taipgi taisome visokios išdirbystės automobilius. Paarduodame Gulf ir Sinclair gazoliną. Parvežam nuo kelio sugadintus automobilius, teikdami geriausį patarnavimą už prieinamiausią kaina. Visuomet kreipkitės pas mus o busit užganėdinti.

415 OLD COLONY AVENUE SOUTH BOSTON, MASS.

P. J. AKUNEVIČIUS

LIETUVIS GRABORIUS

SUTEIKIA GERIAUSĮ PASKUTINĮ PATARNAVIMĄ

Už pilną pagrabą galima apsieiti su $80 ir augščiau už didelius. O už vaikus nuo $20 ir augščiau. Patarnauja gražiai ir pigiai.

OFISO IR GYVENIMO ANTRASAS:

250 Broadway So. Boston, Mass.

Telephone So. Boston 4486

Chicagos Bankai

Birželio 8 d. didieji Chicagos dienraščiai pranešė, kad taip vadinamas Foreman State Bankas susivienijo su First National Banku. Priežastis susivienijimo buvo ta, kad Forman State ir National bankai perdaug pinigų išeikvojo statydami savo nepaprastai puošnius namus, kurie kainavo netoli 20 milijonų dolerių, ir taip pat buvo išdavę ant įvairių didelių apartmentų ir kitokių triobesių didesnius mortgičius negu teisingai buvo galima duoti. Taip pat, nekurie bankai, kurie buvo susijungę su Foreman State ir National banku, buvo taip neatsargus su didelėmis paskolomis ir per tai prisiėjo suklupti.

Taipgi birželio 10 dieną laikraščiai pranešė, kad taip vadinami Bain chain bankai, likosi uždaryti. Jie (tie bankai) daugiausiai radosi pietinėje dalyje miesto. State auditorius Oscar Nelson, pranešė, kad Bain chain bankos likosi uždarytos, idant apsaugojus depozitorius ir šėrininkus, nuo galimų nuostolių, jeigu ilgiau tos bankelės butų pasilikusios atdaros.

Bain chain bankelės buvo mažos, kelios iš jų teturėjo tiktai po du tris šimtus tukstančių dolerių depozitų. Apart to jos neprigulėjo prie Chicago Clearing House Association, ir del to turėjo užsidaryti.

Universal State Bankas tvirtas kaip uola

Suprantamas dalykas, kad lietuviai pasiskaitė tokių pranešimų spaudoje, pradėjo skubėti į Universal State Banką, ir teirautis kaip bankas sustovi, ir keletas iš jų atsiėmė pinigus. Ponas Joseph J. Elias prezidentas Universal State Banko, pareiškė, kad šitas bankas visados buvo teisingai vedamas, sulig konservatyvio nusistatymo, ir toliau to nusistatymo nemainys.

Vienas ryškus atsitikimas iš praeito žmonių užpuolimų ant nekurių bankų. Viena žmonelė, išgirdus kad vienas didelis bankas vidurmiesty užsidarė, atbėga be dvasios pas poną J. J. Elias ir reikalauja savo pinigų; girdi, tuojau atiduok jai $700.00, jos sunkiai uždirbtų dolerių. Ponas J. J. Elias paklausė, delko jai tiek pinigų reikalinga, sakydamas, kad tiek daug nuo jos gali ir bomai atimti, ir kad nesaugu tiek "cash" pinigų namie laikyti. Jinai atšovė, girdi, jinai mokėjusi juos sučėdyti, tai mokėsianti ir žinosianti kur ir padėti. Suprantama, neliko nieko kito daryti, kaip tiktai išmokėti. Ir štai kas ant rytdienos atsitiko.

Ta bobelė parsinešus savo $700.00 sudeda gražiai į pančiaką ir užkasa beismante į žemę. Kur buvęs nebuvęs šunelis, suranda naujai kastą vietą, ištraukią pančiaką su pinigais, ir pradeda po beismantą tuos popierinius pinigus dulkinti. Gerai kad ant tų pėdų pasitaikė vyrui eiti į beismantą, ir jisai patėmijo, kad šuva nešiojasi pluoštą pinigų, ir su jais žaidžia. Suprantama, vyras tuos pinigus atėmė nuo šunies, ir nors dalį pinigų išgelbėjo. Bet jeigu butų pasitaikęs kas svetimas, tai jau butų buvę ir po $700.00. O kiek įvairus holdoperiai atėmė nuo žmonių pinigus, tai sunku čionais butų visus atsitikimus ir suminėti.

Todel čionai reikalinga yra suprasti, kad saugumas banko nepriklauso nuo savo didumo. Bankas labai gali buti saugus ir nebudamas didelis. Banko saugumas priklauso nuo žmonių, kurie jį veda. Jeigu žmonės arba direktoriai, kurie yra pastatyti banką vesti, žiuri kur žmonių sudėtus pinigus įvestuoti, ir ant menkos vertės namų paskolų neduoti, jeigu ant abejotinos vertės šėrų ir bonsų pinigų neskolina; o tiktai su dideliu atsargumu ir tyrinėjimu, kad nuosavybė yra du syk vertą tų pinigų, kiek mortgičius yra duodamas, ir tiktai paskolas suteikia ant tokių namų arba vertybių, tai nėra mažiausios abejonės, kad žmonių pinigai bankoj padėti žutų. Tadgi, kad ir mažas bankas, jisai gali buti šimtą sykių saugesnis negu didelis.

Paprastai žmonės dideliais bankais vadina tuos bankus, kurie yra patalpinę 20 arba 30 aukštų namuose. Kur yra iš fronto dideli akmens stulpai, ir atrodo labai imponuojančiai. Tai tokiose muro namuose buvo patalpintas Bank of United States, New Yorke. To banko turtas sieke suvirš $273,000,000.00 dolerių. Vienok tas bankas pradžioje šių metų, kaip likosi paimtas receiverio, ir žmonės padėję savo pinigus, turės gana nuostolių. Juk rodos tas bankas buvo labai dideliuose muro namuose patalpintas, ir nešė labai didelį vardą, o betgi susmuko. Delko taip atsitiko? Delto kad žmonės, kurie tą banką vedė, labai neatsargiai išdavinėjo paskolas. Perdaug, ir per dideles paskolas išdavė ant namų ir kitokių vertybių, ir per tai priėjo prie susmukimo.

Tas pat atsitiko ir su Chicagos labai dideliu banku Foreman State ir National Banku. Tas bankas irgi buvo suvirš 200 milijonų dolerių turtingas. Bet, kadangi buvo neatsargiai vedamas, tai irgi susmuko, ir tik šiaip be taip išsigelbėjo, parsiduodamas kitam bankui.

Tas pat įvyko ir su taip vadinamais Bain chain banks. Jie visi likosi State of Illinois auditoriaus Oscar Nelson uždaryti, del peržiurėjimo jųjų stovio. Suprantamas dalykas, kad jų vedime irgi truko didesnio atsargumo. Kitaip tas nebutų atsitikę.

Universal State Banko Stovis

Dabar prieiname prie musų lietuvių Universal State Banko, kuris randasi seniausioje lietuvių kolionijoje Bridgeporte. Tas bankas, taip pasiliko kaip senas ąžuolas tarpe kitų medžių girioje, audrai užėjus. Tai galima pasakyti, kad Universal State Bankas, perstovėjo jau ne vieną tokią audrą, ir po kiekvienos pasidarė dar tvirtesnis ir saugesnis.

Delko taip yra su Universal State Banku? Delko Universal State Bankas, pasiliko nepajudinamas savo saugumu ir tvirtumu? Atsakymas labai aiškus. Tas bankas yra vedamas labai prityrusio žmogaus, ypatoje ponO Joseph J. Elias. Ponas J. J. Elias jau per 29 metus kaip yra priešakyje bankinio biznio. Ir Universal State Banko prezidentu yra jau suvirš per 14 metų. Todel jisai turi labai platų patyrimą, kaip saugiai vesti banko biznį.

Apart pono J. J. Elias, Wm. M. Antonisen, vice-prezidentas, taip pat jau seniai kaip darbuojasi Universal State Banke, ir yra vienas iš artimiausių ir geriausiai patyręs bankiniam biznyje pono J. J. Elias pagelbininku. Kasierium Universal State Banko yra patyręs gabus lietuvis ponas G. D. Šukis. Kiti visi darbininkai banko yra lietuviai čia gimę ir atvykę iš Lietuvos. Taip kad Universal State Bankas, gali tikrai vadintiės Chicagos lietuvių banku. Ir jisai tokiu be mažiausios abejonės yra. Nes Universal State Bankas, ypatoje pono J. J. Elias, remia visus lietuvių kaip piniginius, taip ir kulturinius reikalus.

Universal State Banke patarnavimas yra mandagus, greitas ir teisingas. Visi, kurie turėjo kokius reikalus, buvo visados pilnai patenkinti. Universal State Banko visi direktoriai yra seni patyrę vietiniai biznieriai. Tadgi, Universal State Bankas yra vedamas pilnai patyrusių žmonių, ir nėra nei mažiausios abejonės apie to banko saugumą ir stiprumą.

Visi Chicagos lietuviai, kuriems kad ir toliau atvažiuoti ant Bridgeporto, turėtų neatbutinai laikyti savo pinigus Universal State Banke, bet nevešti savo sunkiai uždirbtus centus į didmiesčio bankus. Didmiesčio bankai visai nepaiso, ar tu 100 dolerių ar daugiau laikysi pas juos. Bet kada tau prisieis gauti mortgičių ant savo namo, tai niekados iš tų didžiulių bankų negausi.

Visų Chicagos lietuvių, o ypač Bridgeporto kolionijos yra priedermė remti savo Universal State Banką. Ir aš esu pilnai įsitikinęs, kad vien tiktai Bridgeporto lietuviai, jeigu nevežtų savo pinigus Down town, tai musų Universal State Bankas į metus laiko išaugtų į $10,000,000 dolerių įstaigą. Tada butų pasididžiavimas ne tiktai Bridgeporto, ale ir visos Chicagos lietuviams.

Tą mes Chicagos lietuviai galime padaryti, tiktai mums reikia daugiau vienybės ir pasitikėjimo. Bankas turėdamas 10 milijonų dolerių, jau gali vesti didesnes bankines operacijas. Gali reikalui esant ir Lietuvos valstybei paskolinti keletą milijonų dolerių, gauti gerą nuošimtį už pinigus, ir suteikti savo Tėvynei finansinę paramą.

Daug didelių ir gražių dalykų galima butų padaryti, ir tai su lietuvių pinigais, nesikloniojant kitataučiams. Todel Chicagos lietuviai, susipraskime nors sykį, ir nebekriaukime turtus kitataučiams savo sunkiai uždirbtais doleriais ir nebetaisykime jiems šiltas vietas.

Kadą lietuviai išaugintų bent vieną banką iki 10 milijonų dolerių, tai tokis bankas galėtų daugiau įvairių lietuvių įmonių finansuoti, ir daugiau lietuvių čia augusio jaunimo rastų sau tinkamą darbą. Ir tada musų jaunimas taip greitai neištautėtų. Nes jisai su mumis dirbtų, sykiu veiktų, ir musų užbrėžtus plenus vykintų.

O dabar, jeigu kokis lietuvis ir gauna kokį darbelį didmiesčio banke, tai galite buti be baimės jisai nepaliks nei kasierium bankos, nei net pagelbininku kasieriaus. Nes tokias šiltas vietas laiko del savųjų, kokios tautybės tas bankas yra suorganizuotas. Ir lietuvis gauna tiktai likučius. Bet užtai turi traukti savo brolius į tokį banką dėti savo pinigus. O paramos ir reikalė pagelbos, kaip jau aukščiau minėjau nėra. Todel visi lietuviai remkime savo lietuvišką Universal State Banką. O ateitis musų bus daug šviesesnė ir laimingesnė negu lig šiol kad buvo.

V. M. Stulpinas.

CHICAGOJE

WEST PULLMAN, ILL.

Birželio 14 d. įvyko SLA. 55 kuopos susirinkimas. Narių atsilankė vidutiniai. Tarimai iš pereito susirinkimo perskaityti ir priimti. Sirgo K. Pašakarnis, jam buvo padaryta operacija aklosios žarnos. Ligonis sveiksta, netrukus pradės dirbti.

Iš Chicago Heights 255 kp. S. Vaičiunas persikėlė į musų kuopą. Sako kad ten komunistai sudemorelizavo kuopą. SLA. 55 kuopa sustiprėjo nariais ir finansais. Pasitiki ir iš kitos kolonijos narių. Komunistai negrąžino dar kuopai iždą; mes jau turime iž- $50.00. Darbas pavestas advokatui atgavimui iš komunistų kuopos turtą. Komunistai sakydavo, kad jie esą teisingi, rupinas darbininkų gerove. Dabar matome, koks jų gerumas ir teisingumas; nebudami musų kuopos nariais, o jos turtu naudojasi, ir dar be advokato negalima nuo jų atimti turto.

Kuopa nusikračiusi nuo komunistiškos pavietrės, po susirinkimo juokiasi iš buvusios valdybos ir jų keleto sekėjų. Kiekvienas narys džiaugiasi, kad esti ramus ir trumpus susirinkimai. Kol buvo komunistai kuopoje, narys pasiprašydavo balso, kuris nepritarė komunistiškiems humbukams, tai tuojaus Tilvikas šukaudavo ir kojomis trypdavo kai pakvaišęs, o buvęs komunistas pirm. rankas trindavo iš džiaugsmo, tartum šalčio pagautas. Dabar tas Tilvikas išmestas iš kuopos, gyvena kitoj kolonijoj ir nuolat rašinėja komisarų gazietoj. Komisarų apmulkintas, jis sakė ir rašė apie savo sudarytą teisėtą kuopą. Dabar ta kuopa jau dingo; nemažai narių likosi nuskriaustais. Vienam mirusiam nariui dar neišmokėjo pomirtinės; pasakoja, neturinti pinigų. Bet komisarams užmokėti už spyčius, tai turi.

K. Luga rezignavo iš pirmininko vietos, iš priežasties darbo, negalįs lankyti susirinkimus. Jis buvo rimtas žmogus. Pirmininko vietą užėmė vice-pirm. K. Alvinskas, o vice-pirm. išrinktas K. Venskus — abu rimti vyrai.

Ateinantis susirinkimas įvyks liepos 12 d., West Pullman Park svet. Jis bus pusmetinis; visi nariai butinai atsilankykite.

Korespondentas.

KENSINGTON, ILL.

Birželio 12 d. įvyko Kliubų ir Draugijų Susivienijimo susirinkimas. Narių atsilankė vidutiniai. Prieš aštuntą valandą pirmininkas atidarė susirinkimą ir paprašė narių užimti vietas. Skaitytas ir priimtas protokolas.

Komisija prirengė išvažiavimą, kuris įvyks liepos 12 d., Glinwood darže. Norintieji važiuoti išvažiaviman, o ne turint automobilių, bus trokai, kurie nuvež, tik nepamirškite dienos ir vietą, kur bus paskelbta.

Delegatas pranešė, kad komitetas rupinasi bedarbiais. Mažai pinigų išdė, o bedarbių yra daug, kurie reikalauja pašalpos. Tuo tikslu buvo rengiamas išvažiavimas pereitą sekmadienį.

Šiuo laiku buvo daug ligonių, iždininkas dar nevisiems ligoniams atmokėjo pašalpas. Kadangi jis neturi tiek pinigų ant rankų, o iš bankos šiuo laiku negalima išimti. Nutarta, kaip bankas reikalavo duoti notą ir laukti 60 dienų išėmimui pinigų iš bankos.

Susivienijimas buvo prisidėjęs prie bendrovės, pranešė, kad bendrovė yra inkorporuota. Dabar bus galima gauti tikrus šėrus. Kadangi bendrovė nemano pastatyti namą su svetaine, nutarta lotus parduoti.

Išrinkta komisija peržiurėjimui knygų.

Ateinantis sus. bus pusmetinis, jis įvyks liepos 10 dieną, paprastoje svetainėje. Nariai bus šaukiami atvirutėmis, turėtų visi atsilankyti.

Nedarbas tebesiaučia; matos daug bedarbių, bet matos daug ir išsikaušusių, vaikščio jant gatvėmis. Negražu taip daryti po misijų. Tokie išsikaušėliai blaivi, rodos, nušneka neblogai, bet kas iš to, kad jie nepildo savo prižadų.

Korespondentas.

Tarp Chicagos Lietuvių

Vietos sandarietis W. B. Jucius, kuris užlaiko didelį moderišką restoraną Bridge porte, pereitame šeštadienyje atidarė naują restoraną 6236 So. Western Ave., Chicago. Man teko aplankyti jo naują vietą ir turiu pasakyt, kad p. Jucius turi gerą skonį įrengime bei papuošime viduje.

Kadangi apie tą vietą gyvena nemažai lietuvių, tai, be abejo, galės daryti ir gerą biznį. Priek to, galima sakyti, kad jis patrauks ir kitataučius, nes jis moka patenkinti kostumerius.

Gero pasisekimo, "Bill".

Atidarė naują ofisą

Advokatas A. A. Šlakis, kuris turi ofisą vidurmiesty, 77 W. Washington St., Room 1502, dabar atidarė naują ofisą 4145 Archer Ave., kuriame jis priiminės klientus antradienio, ketvirtadienio ir šeštadienio vakarais. Taigi turint reikalą dienomis kreip kitės į vidurmiesčio ofisą, o pažymėtais vakarais į Archer Ave. ofisą. —R.

Vardadienio Atbalsiai

Nors jau praėjo para savaičių nuo Petrunelių varduvių paminėjimo, bet kadangi jose įgyti įspudžiai yra neužmirštini, tai ir norisi šis tas pasakyti plačiau.

Kalbamosios varduvės buvo suruoštos pp. Boleslovo ir Jozafinos rupesniu ir jų namuose, kur dalyvavo gražus burelis jųjų artimų draugų, kurių tarpe buvo ir vienas profesionalas.. Garbės viešnios buvo: Petrunelė Balickienė, sandarietė, veikėja ir Petrunelė Milerienė, chicagiečiams gerai žinoma ir mylima lošėja. Jo-dvi pagerbtos ir apdovanctos po glėbį gražių rožių.

Ponai Gulbinai gausiai pavaišino skaniais valgiais sukviestuosius savo drauges, kas padarė neapsakomai gražaus įspudžio ant tose varduvėse dalyvavusių svečių, ir užtai, garbės viešnios ir dalyviai likosi labai dėkingi pp. Gulbinams dėkingi už jųjų tokį nuosirdų vaišingumą.

P-i Gulbiniai užlaiko smulkių daiktų krautuvę (Grocery), 2955 S. Emerald Ave., ponia J. Gulbinienė yra Sandaros 25 kp. veikli nėra.

—Sandarietė.

KONSULO A. KALVAIČIA IŠLEISTUVĖS.

Lietuvos Konsulas p. A. Kalvaitis išvažiuoja į Lietuvą vakacijoms. Jo draugai p. p. John J. Zolp ir Paul Baltutis surengė jam ir jo žmonai išleistuvių vaišes, Robert ukyje, birželio 19 dieną.

Kas Antradienį yra Labai Gražus Lietuvių

Radio Programai

nuo 6:30 iki 7:30 v. vak.

Iš

WGES Stoties, 1360 k

Nepamirškit Pasiklausyti!

LEDAUNES

IR

Refrigeratoriai

Dabar galima įsigyti Abejose

Peoples Furniture Co.

KRAUTUVĖSE

už labai

Sumažintas Kainas

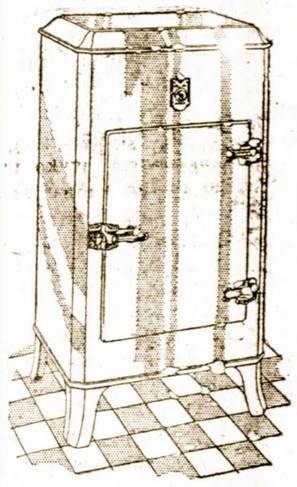

Puikios 2-jų durų naujos Ledaunės, tik po —

$7.95

Šeimyniškos mieros 3-jų durų naujos ledaunės tik po —

$12.50

Elektrikinius Refrigeratorius-šaldytuvus galite įsigyti Peoples Krautuvėse už daug prieinamesnę kainą. Pasirinkimas visų gerųjų išdirbysčių, kaip tai: KING COLD, MAJESTIC, GIBSON ir kitos. Kaina pilnai įrengtų namuose nuo —

$135

ir augščiau

Lengvus Išmokėjimai

Saugiausios ir patogiausios Krautuvės Lietuviams Lankyti.

Peoples Furniture Co.

KRAUTUVĖS

4177-83 Archer Ave

Lafayette 3171

2536-40 W. 63-rd St.

Hemlock 8400

Chicago, Ill.

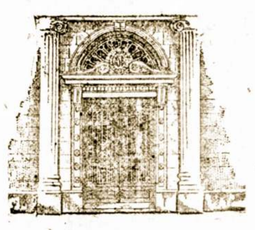

Saugus Investmentai

Per Keturioliką Metų Darant Mortgičius Nei Vienas Investorius Neprarado Nei Vieną Doleri

Laikas įrodė, kad nėra geresnio investmento, kaip saugiai padaryti. PIRMI MORTGIČIAI, nešantįs šeštą procentą.

Tiems, kurie dabar turi ganėtiną išteklių (fund), arba tiems, kurie nori padaryti reservacijas prieš pirmą Liepos, mes su mielu noru rekomenduosime, patarsime ir patarnausime.

Galima gauti mortgičių sumoje nuo $500 ir daugiau.

UNIVERSAL STATE BANK

3252 South Halsted Street, Chicago.

Chicagoje

Sandaros Centro Piknikas

Liepos 26 d., Sekmadienį, Chicagos ir visos jos apielinkės lietuviai turės progos susitikti vienas su kitu, pasidalinti savo mintimis ir įspudžiais ir smagiai praleisti laiką. Tas toks smagus, įvairus ir linksmas susitikimas įvyks Justice Park darže.

Ta diena bus viena iš linksmiausių, smagiausių ir maloniausių dienų, nes to pikniko rengėjai daro visą, kad šis piknikas butų įvairus, linksmas ir žingeidus. Bus labai įvairus programas su su lošimais ir kitokiais pasilinksminimais. Rengėjai stengsis palinksminti ir užganėdinti visus pikniko dalyvius.

Taipgi yra laukiami svečiai iš tolimesnių Chicagos apielinkių, kaip tai Indianos, Michigan ir Wisconsino valstybių piliečiai.

Visos vietinės Sandariečių kuopos turėtų, visos kaip viena, dalyvauti šiame piknike ir pakviesti savo draugus ir drauges, kad jie kartu su jais dalyvautų. Jie turėtų ne tik pakviesti savo draugus, bet ir pavaišinti juos ir palinksminti taip, kad jie Sandariečių vaišingumą atsimintų per ilgą laiką, ir, kad tie malonųs įspudžiai užsiliktų jų atmintyse per ilgą laikotarpį. Beto gerbiamos kuopų valdybos ir naria nepamirškite, kad šiame piknike bus apdovanota kuopa, kuri daugiausiai narių prirašė prie Sandaros. Kuri bus ši laimingoji kuopa, šiame piknike sužinosime.

Taipgi šio pikniko rengėjai prašo visų Sandariečių ir jų draugų bei rėmėjų, kad jie pasiimtų šio pikniko tikietų ir platintų juos. Jeigu kuris iš jusų tikietų dar neturi, tai pasiimkite iš Sandaros ofiso, telefonuokite arba rašykite laišką ir jums bus priduota.

Pikniko kontestas.

Matomai musų kuopos pradėjo lenktyniuoti viena su kita del prirašymo kuodaugiausia naujų narių. Kaip žinoma, 25 kuopa, kaipo seniausia ir didžiausia netik Chicagoje, bet visoje Sandaros organizacijoje, stengiasi kas dieną gauti vis daugiau ir daugiau narių ir užlaikydama slaptybėje savo darbo vaisius, tikisi gauti centro paskirtą dovaną.

Bet pasirodė, kad tą dovaną gauti nėra taip lengva, kaip atrodo. Ji tuoj susilaukė stiprių konkurentų, kurie taipgi prie tos dovanos pretenduoja.

Štai 75-tos kuopos naryš p. A. Grinius atsigabeno keletą naujų narių ir pareiškė, kad lai jo kuopa paauga nau jais gerais nariais ir išloša dovaną. Jeigu ir kiti 75-tos kuopos nariai pasistengs pasidarbuoti savo kuopos ir Sandaros labui, tai ši kuopa turės stiprių šansų laimėti tą dovaną.

Negana to, p. Katkevičienė ir p. Ferantienė, slapta darbuojasi išsijuosusios ir nori pastatyti savo 75-tą kuopą tokioj aukštumoj, kad net 25-tai kuopai butų pavojus.

O ką bekalbėti apie šimtinę kuopą. Štai ką pasakė kaip kurie jos darbuotojai, kaip tai p. Brown, p. Grybienė ir Justice daržo savininkė p. Paliulienė: "Šimtinės kuopos niekas neaplenks ir ji gali buti tikra, kad ji gaus Centro paskirtą dovaną". Valio, šimtinė kuopa už tokį drasų ir džiuginanti išsireiškimą.

Beje, 77-ta kuopa gali bile kada kitoms kuopoms šposą iškirsti. Žiurėk ir nepajusi, kaip Town of laikiečiai tik ir laukia pirmos progos.

Taigi visos kuopos turi budėti, kaip ristikas ant matraso ir dirbti taip, kad sukirsti savo kaimynus. Juk kiekvienas kuopos narys gero velija savo kuopai ir tą savo prisirišimą geriausiai parodysite padėdami savo kuopai laimėti dovaną.

4-to Apsk. Sekretorius

Jaunoji Birutė užbaigė sezoną lietuvių kalbos kontestu

Geriausia išsilavinusieji gavo vertingas dovanas.

Pereitam penktadieny Jaunoji Birutė buvo susirinkus Sandaros svet. paskutinei šio sezono pamokai — virš 50. Tėvų atsilankė irgi skaitlingai Svarbiausias visų rupesnis buvo — kas laimės lietuvių kalbos žinojimo kontestą? Aptiekorius J. Kulis paskyrė $10.00 vertės pirmą dovaną; p. V. Stulpinas, p. B. Digris aprupino sekančias.

Sudainavus keliatą dainų, prieita prie paties dalyko. Geresnieji kandidatai buvo šaukiami vienas po kito ir išklausyti. — Kontesto teisėjai: p-lė Genovaitė Želniutė, Dr. A. Graičunas ir p. B. Digris klausėsi ir darė pastabas. Vėliau jie pasitraukė ir išnešė tokį nuosprendį. Pirma dovana — gintariniai karoliai tenka — Josephinai Aleksiutei; antra — Albinai Kasparaitei; trečia — B. Salamonavičiui; ketvirta — Fran ces Bartkiutei; penkta — Malvinai Pečiukaitei. Visi laimėjusieji buvo didžiai užganėdinti.

Pareiškęs padėką tėvams už jų paramą ir dainavimo mokytojai p. Verai Stradoms kaitei už nuoširdų pasidarbavimą, p. M. Vaidyla įteikė dar dovanas p-lei M. Bernotaitei ir p-lei Ald. Gulbiniutei, kaipo ilgiausiai priklausančiom prie Jaunosios Birutės narėm.

Užsibaigus progamai, tėvų pastangomis buvo surengta vaikams "parė" ir paskiau šokiai, kurie visiems patiko.

Ir taip Jaunoji Birutė užbaigė savo mokslo metus. Atsiekta gal nedaug, bet kadangi ir dideli dalykai susideda iš mažų, tai ir ši draugijėlė yra reikšminga palaikyme lietuvybės čia Amerikoj.

Ačių tiems, kurie su mumis dirbo ir neatsisakė paremti.

—Buvęs.

Garbingas Svečias Chicagoj

Šią savaitę lankėsi Chicagoj gabus moksleivis, Joseph Raymond (Rimavičius), kuris studijuoja philologiją Princeton Universitete, Princeton, New Jersey, ir jau ma no įsigyti Philosofijos Daktaro (Doctor of Philosophy) laipsnį.

Dar jis yra jaunas vaikinas, bet jau aukštą mokslą atsiekęs ir, beabejo, jis pakels lietuvių vardą savo mokslingumu ir tyrinėjimais. Jis studijuoja grekų, lotynų, vokiečių, francuzų, anglų ir kitas kalbas, jų atsiradimą ir tolimesnį vystimąsi. Jo disertacija prieš įsigysiant daktaro laipsnio bus apie lietuvių kalbą.

Ponas Raymondas yra gimes ir augęs New Haven, Connecticut. Šešiolikos metų išvažiavo į Lietuvą su savo tėvais ir ten mokinosi du metus, kurių vienus išbuvo Marijampolės gimnazijoj. Sugrįžęs į Amerika pabaigė aukštesniąja mokyklą ir įstojo į Yale Universitetą. Jo mokslas buvo toks pasekmingas aukštesniojoj mokykloj, kad jam buvo suteikta stipendiją (scholarship) keturiems metams į universitetą. "Bachelor of Arts" laipsnį gavo birželio mėnesy, 1929 metais.

Po tam p. Raymondas įsto jo į Graduate School of Princeton University giliaus studijuoti philologiją, prie prof. Harold H. Bender, kuris yra geras lietuvių draugas ir daug pagelbsti lietuviams stu dentams.

Pirmutiniais metais p. Ray mondui buvo suteikta stipendija vieniems metams. Antrais metais buvo suteikta didelė garbė ir penki šimtai dolerių, kad netik mokslo lėšas apsimokėtų, kurių pasidaro apie $100.00, bet kad liktų ir pagyvenimui.

Ateinantiems metams, kurie bus jau treti kaip jis lanko Graduate School of Princeton University, p. J. Raymondui suteikta "fellowship" vertės devynių šimtų dolerių, kad galėtų drąsiai žengti link atsiekimo savo tikslo.

Galime daug tikėtis iš šio jauno ir gabaus lietuvio. Gavęs Doctor of Philosophy laipsnį, ponas Raymondas žada mokytojauti ir pats mokintis ir tyrinėti kalbas, ypač lietuvių. Tur but yra vieninte lis filologas Amerikos lietuvių tarpe. Taigi ir linkime jam didžiausio pasisekimo.

Chicagoje jis lankėsi pas savo giminaitį, gerai žinomą Dr. S. Naikelį. Kad ir atsižymėjęs su savo mokslu, Juozas Raymondas liekasi "modest" ir ištikro man reikėjo klausti daug klausimų pakol sužinojau viršminėtus faktus. Tačiaus buvo ir malonu pasikalbėti su tokia ypata, dar ir vaikinu, kuris yra jaunas, mokytas, rimtas ir interesingas.

—Helen.

Dr. Susan A. Šlakis atidarė naują ofisą

Šiomis dienomis Daktarė Susan A. Šlakis, vaikų ligų specialistė, atidarė naują ofisą, 4145 Archer Ave., kuriame ji priiminės ligonius nuo 10 iki 12 val. ryto ir nuo 4 iki 7 val. vakare. Trečiadieniais ir septintadieniais pagal susitarimą.

Taigi, turintieji reikalus kreipkitės virš paminėtu adre su ir laiku. **Rep.**

CHEROKEE STEBĖTINAS TEPALAS.

Tų vaistų pagaminimas kainuoja daugiau, negu kad jie yra parduodami. Tiktai $2.50 su persiuntimu. Garantuotas išgydymas arba sugražinami pinigai.

REIKALINGI AGENTAI
CHEROKEE MED. CO.
2110 S, Halsted St., Chicago.

Pranešimas Pikniku Rengėjams.

Parapijoms, Draugijoms ir Pikniku Rengėjams.

Ka tiktai rengia šią vasarą piknikus, nepamirškite vartoti iš Lietuvos BIRUTĖS skanias salaines. Birutės saldainės labai tinka lošti lygiai -nelygiai ir duoda DRAUGIJOMS labai gražų pelną.

Todel Gerbiamieji, remkime savo pramonę, ir vartokime Birutės saldaines. Meskime paprotį vartoti žydiškas saldaines, kurios nei savo sko niu, nei gerumu negali prilygti Lietuvos Birutės saldainėms.

Taipgi pas V. M. STULPINĄ galite gauti ir visokių valgomų prekių iš Lietuvos. Visados kreipkitės pas:

V. M. STULPINAS
3255 South Halsted Steet
Tel. Victory 6122
Chicago, Ill.

Saugu siųsti pinigus per musų įstaigą.
15 metų nei vienas centas nežuvo.
Važiuojant Lietuvon, teisingas patarnavimas.
Perkame Lietuvos Paskolos Bonus ir mokame $80.00 už $100.00 boną — Cash.
Atsilankyk ypatiškai arba prisiųsk per paštą, apdraustame laiške.

John J. Zolp
4559 S. Paulina St.
CHICAGO, ILL.

A. F. CZESNA
Turkiškos, Rusiškos ir Sierinės Vanos, Elektriniai Treatmentai ir Masažai. Ultra Violet Ray.
Su musų naujausios mados įrankiais mes duodame penkiolika skirtingų treatmentų, kurie gelbsti daugelyj ligų, kaip **Lumbago, Rheumatizmo, Sciatica, Paralysis, ir t. t.**
Atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 1 val. ryto.
Nedėliomis iki 2 val. po piet.
Antradieniais tik moterims.
1657 West 45th Street Cor. So. Paulina St. Tel. Boulevard 4552

KAMBARIAI ANT RENDOS

5 erdvus, — šviesus kambariai, patogus dėl šeimynos arba profesionalui prie D-ro Zimonto ofiso, 3252 S. Halsted St.

Meldžiu atsišaukti dėl informacijų į

DR. A. ZIMONT
Victory 2514

NAUDOKIS PROGA

Ateik į 2625 State Street del medžio — "Lumberio" ir Plumingo reikmenų.

ED. ROCKWOOD
2625 State Street
Chicago

Tel.: Virginia 2448
Archer Ave. Bird Store

Parduodame Kanarkas, Papugas, Įvairius Paukščius, Importuotas Klėtkas, Šiltų Kraštų Žuvis, Stiklinius Žuvims Indus, Šunis ir Kitus Naminius Gyvuliukus.
John F. Kalkė, Savininkas.
4123 Archer Ave.,
CHICAGO, ILL.

Phone Boulevard 2035
"Sveikinkit su Gėlėmis"
Urba Flower Shoppe
Skintos Gėlės, Augalai, Vestuvėms Bukietai.
Specializuojame Laidotuvėms Gėlėmis.
3324 So. Auburn Ave.

LOVEIKIS
Kvietkininkas
NUSKINTOS KVIETKOS
Pristatome į visas miesto dalis Vestuvėms, Bankietams ir Pagrabams Vainikai.
3316 S. Halsted St., Chicago
Phone Boulevard 7314

Kaip Turėt Gražius Plaukus.
Visiem duodu paaiškinimą. Gerai išmėginta pamokinimą suteikiu kaip užauginti į greitą laiką storus tankius plaukus. Šituo prisodymu žinosite kaip sulaikyti plaukų slinkimą, niežėjimą galvos, odos, pleiskanų išnaikinimą. Kreipkitės laišku ir prisiųskite markę atsakymui.
L. J. GECHUS
201 N. Wells Bldg.. Room 600
CHICAGO, ILLINOIS

Phone Yards 5423
J. W. ZACHAREWICZ
Real Estate, Insurance and Loans
903 West 33rd Street
CHICAGO, ILL.

Universal Restaurant
Skanus Valgymai
Kepta Vištiena
750 W. 31st St.
Netoli Halsted Street
A. A. NORKUS Sav

Tel Yards 1138
Stanley P. Mažeika
LIETUVIS GRABORIUS
Automobilius galima gauti visokiems reikalams.
3319 Auburn Av. Chicago

GRABORIAI

Simpatiškas — Mandagus — Geresnis už kitų Patarnavimas
J F. Eudeikis Komp.
PAGRABŲ VEDĖJAI
Didysis Ofisas
4605-07 S. Hermitage Ave.
Tel. Yards 1741 ir 1742
SKYRIUS
4447 South Fairfield Avenue
Tel. Lafayette 0727
SKYRIUS
1410 S. 49th Ct., Cicero, Ill.
Tel. Cicero 3794
SKYRIUS
3201 Auburn Avenue
Tel. Boulevard 3201

J. PAWLOWICZ, A. L. J. F. RADŽIUS
Pigiausias Lietuvis Graborius Chicagoje

Laidotuvėse patarnauja geriausia, ir pigiau negu kiti: todel kad jis priklauso prie grabų išdirbystės.
Ofisas: **668 West 18th Street,**
Telephone Canal 6174
Skyrius: **3238 So. Halsted St.,**
Telephone Victory 4088

J. LULEVIČIUS
Graborius ir Balsamuotojas
3103 So. Halsted St. Chicago
Telephone Victory 1115

Patarnauju laidotuvėse visose miesto dalyse. Moderniška koplyčia veltui.

S. D. LACHAVICZ
LIETUVIS GRABORIUS IR BALSAMUOTOJAS
Patarnauju laidotuvėse kuopigiausiai. Reikale meldžiu atsišaukti, o mano darbu busite užganėdinti.
2314 West 23rd Place
Tel. Roosevelt 2515 ir 2516
SKYRIUS:
1439 So. 49th Court, Cicero, Ill.
Telephone Cicero 5927

ADVOKATAI

A. A. ŠLAKIS
ADVOKATAS
Ofisas vidurmiesty
Room 1502
CHICAGO TEMPLE BLDG.
77 West Washington Street
Corner Washington and Clark Sts.
Ofiso Tel. Central 2978
Namų Tel. Hyde Park 3395

Phone Franklin 2460
LEONAS S. MIKELONIS
ADVOKATAS
10 South LaSalle Street
Vakarais nuo 6 iki 9 valandai
3315 South Halsted Street
Telephone Boulevard 3697

PAUL M. ADOMAITIS
ADVOKATAS
Ofisas vidurmiestyje
Room 2414
One North La Salle Building
One North La Salle Street
(Cor. La Salle and Madison Sts.)
Ofiso Tel.: State 2704; 4412

K. GUGIS
ADVOKATAS
MIESTO OFISAS
127 N. Dearborn St.,
Room 1111
Telefonas Central 4411
Valandos: nuo 9 ryto iki 4 po pietų
GYVENIMO VIETA
3323 So. Halsted St.
Tel. Boulevard 1310
Val.: nuo 6 iki 8 val. kiekvieną vakarą, išskyrus ketvergą.
Nedėliomis nuo 9 iki 12 v. ryto

A. A. OLIS
ADVOKATAS
11 So. LaSalle St., Room 2001
Telephone Randolph 0331—0332
Val.: nuo 9 ryto iki 6 v. vak.
3241 South Halsted Street
Telephone Victory 0562
7—9 v. vak. apart Panedėlio ir Pėtnyčios

GARSINKITĖS "SANDAROJE"

Phone Boulevard 7042
DR. C. Z. VEZELIS
DENTISTAS
4645 South Ashland Avenue
Virš Marshfield Drug Store
Arti 47th Street

Tel. Republic 2236—Hemlock 2613
DR. K. DRANGELIS
DENTISTAS
2417 West 63rd Stree
(arti Western Ave.)

Tel. Victory 3687
DR. J. P. POŠKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofisas 3133 South Halsted Street
Valandos:
Nuo 9 iki 12 ryto ir nuo 7 iki 9 v. v., apart antradienio ir šeštadienio.
Res.: **6504 South Artesian Avenue**
Phone Hemlock 2374
Valandos: nuo 3 iki 6 po pietų, antrad. ir šeštad. nuo 3 iki 9 v. v.

Phone Canal 6222
DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West 22nd Street
(Cor. Leavitt St.)
Val.: nuo 1 iki 3 ir nuo 7 iki 8 v. v.
Nedėliomis nuo 10 iki 12 rytą.
Rez.: **6640 S. Maplewood Ave.**
Tel. Republic 7868

DR. P. Z. ZALATORIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofiso Valandos:
10:30 iki 12 v. rytais
1 iki 3 val po pietų
6 iki 9 val. vakarais.
Sekmadieniais: 9 iki 12 v. rytais
Ofisas:
1821 So. Halsted Street
Telefonas Canal 0257
Rezidencija:
6600 So. Artesian Avenue
Telefonas Prospect 6659

SVARBI ŽINIA
Dr. M. T. Strikol'is
LIETUVIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Perkėlė savo abu ofisu į naują vietą
po numeriu
4645 So. Ashland Ave.
Valandos: 2 iki 4 ir 6 iki 8 vakare
Nedėliomis pagal sutartį.
Ofiso Tel.: Boulevard 7820
Namai **6641 So. Albany Ave.**
Tel.: Prospect 1530

DR. A. J. KARALIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3147 South Halsted Street
Tel. Calumet 3294
Ofiso valandos:
nuo 9 iki 12 v. dienos ir
nuo 2 iki 9 val. vakare.

Phone Victory 3188
DR. M. ŽILVITIS
DENTISTAS
3243 South Halsted Street
CHICAGO, ILL.

Tel. Boulevard 5914 ir 5913
DR. S. NAIKELIS
Gydytojas ir Chirurgas
Valandos
Nuo 2 iki 4 ir nuo 7 iki 9
Nedėliomis pagal sutartį
756 W. 35th Street.
N. E. kampas 35th ir Halsted

Phone Victory 2514
DR. A. J. ZIMONTAS
SENJAUSIAS LIETUVIS DENTISTAS
3252 South Halsted Stree

Phone Canal 2118
Ofiso valandos nuo [illegible] iki 8 v. vak.
DR. A. L. YUŠKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1900 So. Halsted Street
Rezidencija:
4193 Archer Ave.
Valandos: nuo 2 iki 4 po pietų.
Norintieji matyti [illegible] piet. pašaukite telefonu
Phone [illegible]